

ZAPISNIK
sa Sedme sjednice Odbora za ljudska prava i slobode Skupštine Crne Gore,
održane 25. marta 2013. godine

Sjednica je počela u 12 sati i 20 minuta.

Sjednicom je predsjedavao dr Halil Duković, predsjednik Odbora.

Sjednici su prisustvovali sledeći članovi/ce Odbora: Husnija Šabović, doc. dr Srđa Popović, Kemal Zoronjić, dr Ljiljana Đurašković, Snežana Jonica i mr Dritan Abazović.

Sjednici nijesu prisustvovali poslanici: Ljerka Dragičević, dr Izet Bralić, dr Novica Stanić i dr Radovan Asanović.

Sjednici su, u skladu sa članom 67 stav 2 Poslovnika Skupštine Crne Gore, prisustvovali: dr Zoran Vukčević, šef Delegacije Skupštine Crne Gore u Parlamentarnoj skupštini Savjeta Evrope, Predrag Sekulić, zamjena člana u Delegaciji Skupštine Crne Gore u PSSE, Šučko Baković, Zaštitnik ljudskih prava i sloboda Crne Gore, Slavica Rabrenović, pomoćnica ministra pravde za Sektor za izvršenje krivičnih sankcija, Nataša Pešić, sekretar Ministarstva pravde, Blanka Radošević- Marović, pomoćnica ministra za ljudska i manjinska prava, Sabahudin Delić, pomoćnik ministra za ljudska i manjinska prava, Željko Rutović, pomoćnik ministra kulture, Miloš Lalević, službenik u Ministarstvu kulture, Dragan Pejanović, sekretar Ministarstva unutrašnjih poslova, Damir Grbović, v.d. generalnog direktora Generalnog direktorata za multilateralne poslove i regionalnu saradnju, Ivan Ivanišević, direktor Direkcije za OEBS i Savjet Evrope u Ministarstvu vanjskih poslova i evropskih integracija, Budimirka Đukanović, savjetnica u Ministarstvu rada i socijalnog staranja, Benjamin Perks, šef Predstavništva UNICEF-a u Crnoj Gori, Miodrag Dragišić, službenik u Kancelariji UNDP-a i Boris Raonić, predsjednik NVO „Građanska alijansa“.

Sjednicu je na njihov zahtjev, a po odobrenju Predsjednika Odbora, pratio Milan Radović, koordinator Programa Ljudskih prava u NVO “Građanska alijansa”.

Rad sjednice pratili su predstavnici medija.

Za sjednicu je utvrđen sljedeći

DNEVNI RED

1. RAZMATRANJE Preporuka sadržanih u REZOLUCIJI 1890 (2012) PSSE “POŠTOVANJE DUŽNOSTI I OBAVEZA OD STRANE CRNE GORE”, usvojenoj 27. juna 2012. godine u PSSE

u skladu sa članom 68 Poslovnika Skupštine Crne Gore: “U izvršavanju poslova iz svog djelokruga odbor može tražiti od državnog organa podatke i informacije od značaja za svoj rad”

Realizujući treću aktivnost utvrđenu Planom aktivnosti Odbora za ljudska prava i slobode za 2013. godinu, Odbor je odlučio od nadležnih institucija zatraži podatke i informacije o do sada realizovanim aktivnostima preduzetim na ispunjavanju Preporuka u ključnim oblastima koje su u centru interesovanja postupka monitoringa

PSSE- IZ REZOLUCIJE 1890 (2012) PSSE, usvojene u junu 2012. godine od strane PSSE:

” 24. Skupština, iako pozdravlja učinjene napore, naglašava da se još uvijek moraju preduzeti neki ključni koraci i ohrabruje Crnu Goru da ostvari dalji napredak u nekim ključnim oblastima koji će ostati u centru interesovanja postupka monitoringa, a to su:

24.1. završetak reforme sudstva i izmjene Ustava;

24.2. kapacitet političkih partija za postizanje neophodnih kompromisa i obezbjeđivanje da se poštuju i primjenjuju prava svih manjina, uključujući i prava LGBT osoba. Posebna pažnja će se obratiti na situaciju zajednica Roma, Aškala i Egipćana;

24.3. borba protiv korupcije i organizovanog kriminala i jačanje nadzornih tijela;

24.4. situacija u medijima i radno okruženje obezbijeđeno novinarima;

24.5. pravni status interno raseljenih lica i izbjeglica, kao i pronalaženje trajnog rješenja za iste, zasnovan na dobrovoljnom povratku ili lokalnoj integraciji.

25. Čekajući napredak u primjeni gore navedenih preporuka, Skupština je odlučila da nastavi sa procesom monitoringa u vezi sa Crnom Gorom.” ; I

2. TEKUĆA PITANJA.

PRVA TAČKA- RAZMATRANJE Preporuka sadržanih u REZOLUCIJI 1890 (2012) PSSE “POŠTOVANJE DUŽNOSTI I OBAVEZA OD STRANE CRNE GORE”, usvojenoj 27. juna 2012. godine u PSSE

Predsjednik Odbora za ljudska prava i slobode dr Halil Duković je saopštio da od učesnika, pozvanih da učestvuju u radu sjednice Odbora, očekuje da svojim podacima o preduzetim aktivnostima nadležnih institucija doprinesu objedinjavanju informacija o postignutom u dijelu poštovanja dužnosti i obaveza od strane Crne Gore u ključnim oblastima koje su u centru interesovanja postupka monitoringa PSSE, a koje će Odbor, u skladu sa članom 68 Poslovnika, u funkciji kontrolne uloge Parlamenta, objediniti, kako bi bile u funkciji rada članova Delegacije Skupštine CG u PSSE i njenim odgovarajućim radnim tijelima u PSSE i koji bi prenošenjem postignutog, uticali na ukidanje monitoringa Crnoj Gori.

Cijeneći poštovanje dužnosti i obaveza od strane Crne Gore u ključnim oblastima koje su u centru interesovanja postupka monitoringa PSSE važnim i za dinamiku evropskih integracija, razmatranjem navedene tačke, Odbor je realizovao treću aktivnost utvrđenu Planom aktivnosti Odbora za ljudska prava i slobode za 2013. godinu, sačinjenim na osnovu:

1. Izvještaja Evropske komisije o napretku Crne Gore za 2012. godinu;
2. Programa rada Vlade Crne Gore za 2013. godinu, usvojenog 31. januara 2013. godine, kao i

3. Jednog broja nerealizovanih aktivnosti iz Plana aktivnosti Odbora za ljudska prava i slobode za 2012. godinu (zbog raspisivanja prijevremenih parlamentarnih izbora sredinom 2012. godine).

Predsjednik Odbora je naglasio da je u periodu od juna 2012. godine kada je PSSE usvojila Rezoluciju 1890 i uputila Preporuke Crnoj Gori, Crna Gore preduzela brojne aktivnosti u cilju ispunjavanja Preporuka i pobošljanja stanja u oblasti ljudskih prava.

Takođe, istakao je da je Vlada Crne Gore usvojila Program rada za 2013. godinu kojim je utvrdila brojne aktivnosti, kao što su: Predlog zakona o izmjenama i dopunama Zakona o zabrani diskriminacije (II kvartal), Predlog zakona o izmjenama i dopunama Zakona o Zaštitniku/ci ljudskih prava i sloboda Crne Gore (III kvartal), Strategija inkluzivnog obrazovanja i vaspitanja (IV kvartal), Akcioni plan za sprovođenje Strategije za borbu protiv korupcije i organizovanog kriminala 2013-2014 (I kvartal), Plan aktivnosti za postizanje rodne ravnopravnosti za period 2013-2017.godina (I kvartal) i Strategija za borbu protiv homofobije i transfobije 2013-2017 (I kvartal).

Predsjednik Odbora je predložio sledeću metodologiju rada: da šef Delegacije Skupštine CG u PSSE, dr Zoran Vukčević informiše učesnike sjednice o aktivnostima Delegacije Skupštine CG u PSSE, nakon njega članovi Delegacije da saopšte dodatne informacije ukoliko ocijene potrebnim, zatim predstavnici nadležnih organa i Zaštitnik ljudskih prava i sloboda Crne Gore da informišu o aktivnostima koje su preduzeli u proteklom periodu u cilju realizacije Preporuka datih u Rezoluciji PSSE 1890 (2012) "Poštovanje dužnosti i obaveza od strane Crne Gore". Na kraju bi svoje stavove i ocjene saopštili predstavnici međunarodnih organizacija, predstavnik nevladinog sektora, a nakon svih će uslijediti izlaganja članova Odbora za ljudska prava i slobode. Predložio je da se rasprava ograniči na tri minuta, a da se sve dodatne informacije dostave Odboru u pisanoj formi. Članovi Odbora su prihvatili predloženu metodologiju.

Šef Delegacije Skupštine CG u PSSE, dr Zoran Vukčević je saopštio da je PSSE u junu 2012. godine usvojila Rezoluciju 1890 „Poštovanje dužnosti i obaveza od strane Crne Gore“ kojom su definisane osnovne obaveze i smjernice u kom pravcu Crna Gora treba da djeluje u narednom periodu i koje mjere i aktivnosti treba da preduzme kako bi se unaprijedili demokratski procesi i demokratske vrijednosti u Crnoj Gori. Jedan od prioriteta datih u Preporukama PSSE jeste reforma Ustava kojom će se postići veća nezavisnost pravosuđa, a izrazio je očekivanje da se radom Ustavnog odbora taj posao uskoro završi. Takođe, važnim je ocijenio i poštovanje prava manjinskih naroda, prvenstveno Roma, Aškalija i Egipćana, kao i rješavanje statusa raseljenih i interno raseljenih lica u Crnoj Gori. Borba protiv korupcije i organizovanog kriminala su veoma bitni. Takođe i obezbjeđivanje veće slobode medija, kao i zaštita novinara. Istakao je da Crna Gora mora da poštuje sve one preporuke, rezolucije i deklaracije koje Parlamentarna skupština Savjeta Evrope usvaja, a koje su obavezne i za vlade država članica Savjeta Evrope. Podsjetio je da se Crna Gora nalazi u postupku dvogodišnjeg monitoringa od strane Savjeta Evrope, a da će cjelokupno stanje i napredak ostvaren u Crnoj Gori biti predmet razmatranja na proljeće 2014. godine. Naglasio je da prelazak Crne Gore iz faze monitoringa u postmonitoring nije samo zadatak Delegacije Skupštine Crne Gore u PSSE, već svih subjekata: državnih organa, Vlade, Skupštine, lokalne samouprave i nevladinog sektora koji zajedničkim, koordiniranim aktivnostima, na horizontalnom i vertikalnom nivou, treba da doprinesu ispunjavanju dužnosti i

obaveza. Učesnike sjednice je upoznao da su planirane dvije posjete koizvjestilaca PSSE Crnoj Gori u toku 2013. godine, u junu i oktobru, i s tim u vezi, neophodno je pravovremeno prikupiti sve informacije o do sada realizovanom i pripremiti se za njihove posjete. Generalno, svi društveni subjekti treba da se uključe i zajedničkim koordiniranim aktivnostima doprinesu poboljšanju stanja u Crnoj Gori. Delegacija će do kraja maja 2013. godine pripremiti detaljan izvještaj o svemu do sada učinjenom. Istakao je veoma važnom i kvalitetnom dosadašnju saradnju Delegacije Skupštine CG u PSSE sa Misijom Crne Gore u Strazburu koja im pruža svu neophodnu stručnu, logističku i tehničku pomoć. Važnom je ocijenio i ulogu Ministarstva vanjskih poslova i evropskih integracija, a izrazio je očekivanje da će i Odbor za ljudska prava i slobode pružiti značajnu podršku. Naglasio je da od Skupštine Crne Gore očekuje da obezbijedi sve neophodne uslove kako bi Delegacija mogla da djeluje u svim obalastima, ne samo na sjednicama PSSE, nego i u drugim aktivnostima. Takođe, saopštio je da je u svojstvu Šefa Delegacije Skupštine CG u PSSE od Generalnog sekretara PSSE dobio Predlog inicijative o izmjeni rada Savjeta Evrope kojom se predlaže da se monitoring uvodi za sve države- članice Savjeta Evrope ili da se uvodi monitoring po pojedinim oblastima i područjima, o čemu će se raspravljati u narednom periodu. Pomenuo je primjer države koja ima dugogodišnju tradiciju poštovanja demokratskih načela, a koja onemogućava zatvoreniciima da glasaju, pa rukovođena takvim primjerima PSSE razmišlja o ideji uvođenja monitoringa za sve države. Saopštio je da zbog obaveza na Odboru za ekonomiju, finansije i budžet neće biti u mogućnosti da prisustvuje nastavku sjednice, ali da će raspravu pratiti Predrag Sekulić, zamjena člana u Delegaciji Skupštine CG u PSSE, koji je ranije bio šef Delegacije Skupštine CG u PSSE.

Predsjednik Odbora je zamolio učesnike sjednice da sve informacije o do sada učinjenom na planu ispunjavanja Preporuka PSSE, sadržanih u Rezoluciji 1890 (2012) dostave u elektronskoj ili pisanoj formi, kako bi se sačinio detaljan Izvještaj koji će Odbor dostaviti Kolegijumu Predsjednika Skupštine Crne Gore i Delegaciji Skupštine Crne Gore u PSSE, uz podsjećanje da je predstavnicica Ministarstva rada i socijalnog staranja, Budimirka Đukanović, to već uradila.

Dragan Pejanović, sekretar Ministarstva unutrašnjih poslova, navodeći da je u proteklom periodu Ministarstvo unutrašnjih poslova preduzelo brojne aktivnosti u cilju realizacije Preporuka iz Rezolucije PSSE 1890 (2012), saopštio je da će detaljne informacije dostaviti u pisanoj formi. Naglasio je da je, u oblasti lokalne samouprave, Ministarstvo unutrašnjih poslova, u vezi sprovođenja preporuka Protokola 293 iz 2010. godine, koji je usvojio Kongres regionalnih vlasti Savjeta Evrope koji koristi za stručnu podršku Savjetu Evrope radi završetka reformi u oblasti lokalne demokratije, kao i da osigura transparentno, demokratsko i efikasno funkcionisanje lokalnih vlasti urađeno sledeće:

- U finalnoj fazi pripreme i upućivanja u Vladinu proceduru je Predlog zakona o komunalnoj policiji,
- Usvojen je Zakon o izmjeni i dopuni Zakona o lokalnoj samoupravi, kojim je obezbijeđena javnost i transparentnost organa lokalne samouprave, organa lokalne uprave i javnih službi,
- Zajednica opština Crne Gore, kao nacionalna asocijacija opština Crne Gore je u skladu sa Sporazumom o saradnji između Vlade Republike Crne Gore i Zajednice

opština Crne Gore iz 2006. godine, uključena kroz zajednički rad na zakonskim projektima koji su od značaja za ostvarivanje funkcije lokalne samouprave, uspostavljanje zajedničkih radnih grupa za praćenje, analizu i ocjenu tekuće legislative i iniciranje izmjena i dopuna propisa i kroz operativno upravljanje u projektima .

- Crna Gora će i dalje aktivnosti na reformi lokalne samouprave realizovati u skladu sa Strategijom reforme javne uprave Crnoj Gori za period 2011-2016 iz 2011. godine, posebno sprovođenje Strategije razvoja međuopštinske saradnje u Crnoj Gori za period 2011-2013. godinu, sa Akcionim planom sprovođenja 2011-2013. godine, kojom je predviđeno niz aktivnosti vezano za navedenu Preporuku.
- Crna Gora je imenovala predstavnike za članstvo u Evropskom komitetu za lokalnu i regionalnu demokratiju.
- Usvojen je Model programa borbe protiv korupcije u lokalnoj samoupravi i Model akcionog plana za borbu protiv korupcije u lokalnoj samoupravi u cilju pripreme posebnih programa i akcionih planova na lokalnom nivou ;
- Pripremljen je Vodič za izradu Programa i Akcionog plana za borbu protiv korupcije u lokalnoj samoupravi koji je poslužio jedinicama lokalne samouprave u procesu izrade i donošenja, kao i implementacije sopstvenih programa i akcionih planova.
- U saradnji sa Agencijom za međunarodnu saradnju Asocijacije opština Holandije završen je projekat „Jačanje transparentnosti i odgovornosti na lokalnom nivou u Crnoj Gori, sa siljem da se poveća nivo odgovornosti i transparentnosti lokalne administracije u Crnoj Gori za implementaciju programa borbe protiv korupcije na lokalnom nivou (2009-2011) ;
- Urađena su tri Priručnika: Priručnik o jačanju odgovornosti i transparentnosti na lokalnom nivou u Crnoj Gori“ (Priručnik za opšti model), Priručnik „Jačanje odgovornosti i transparentnosti na lokalnom nivou“ (Specifični modul) i „Uključivanje civilnog društva u jačanju odgovornosti i transparentnosti na lokalnom nivou u Crnoj Gori“ (Priručnik za specifični model).

U dijelu reforme državne uprave, do sada su Ministarstvo unutrašnjih poslova i Uprava za kadrove realizovali značajan broj aktivnosti za koje su Okvirnim akcionim planom određeni kao nosioci.

Kada je u pitanju oblast državne uprave, Strategija prepoznaje pravce daljih aktivnosti na osnovu kojih su definisane i pojedinačne aktivnosti u okviru Akcionog plana za njenu implementaciju, i to: Strukturno prilagođavanje sistema državne uprave, Stabilizacija javnih finansija, Unapređenje službeničkog sistema, Ostvarenje većeg kvaliteta propisa i strateških dokumenata, Unaprjeđenje upravnog postupanja, Unapređenje sistema e-uprave u organima državne uprave i Unaprjeđenje inspekcijskog sistema.

Sekretar Ministarstva unutrašnjih poslova je saopštio da je u skladu sa utvrđenim pravcima aktivnosti realizovan je znatan broj aktivnosti: dvije aktivnosti strateškog, analitičkog i programskog karaktera, dok je realizacija jedne aktivnosti u toku, 19 aktivnosti normativnog karaktera, dok je realizacija tri aktivnosti u toku. Pripremljeno

je i usvojeno pet zakonskih propisa (od čega su četiri izmjene i dopune zakona) i 14 podzakonskih propisa (od čega su tri izmjene i dopune podzakonskih akata) i 16 drugih aktivnosti, od kojih je većina u toku.

Povodom aktivnosti na planu izrade novog Zakona o opštem upravnom postupku, formirana je Radna grupa koja je pripremila Nacrt zakona, o kome je javna rasprava u toku, a trajaće do 31. marta 2013. godine. Po pitanju implementacije Zakona o državnim službenicima i namještenicima, Vlada Crne Gore, Ministarstvo unutrašnjih poslova i Uprava za kadrove stvorili su sve uslove za početak primjene novog Zakona. Donijeti su podzakonski akti neophodni za početak primjene, Smjernice za pripremu planova integriteta, konstituisani su Komisija za žalbe i Etički odbor.

U vezi sa Preporukama iz Rezolucije koje se odnosi na pravni status raseljenih i interno raseljenih lica i pronalaženja trajnog rješenja za ova lica, Sekretar Ministarstva unutrašnjih poslova istakao je da je trajno rješavanje statusa raseljenih i interno raseljenih lica koja borave u Crnoj Gori omogućeno priznavanjem prava na stalno nastanjenje ili privremeni boravak, kroz donošenje Zakona o dopunama Zakona o strancima („Sl. list CG“, broj 72/09), koji je stupio na snagu 7. novembra 2009. godine, čime su stvoreni svi neophodni uslovi za rješavanje njihovog statusa. Raseljenim i interno raseljenim licima, koja nemaju važeću putnu ispravu potrebnu za ostvarivanje prava na stalno nastanjenje, omogućeno je dobijanje privremenog boravka do obezbjeđivanja važeće putne isprave, a najduže tri godine od dana odobravanja tog boravka. Prije svega, treba istaći da je Vlada Crne Gore, na sjednici od 24. januara 2013. godine, utvrdila Predlog zakona o dopuni Zakona o strancima kojim će rok za podnošenje zahtjeva za odobravanje stalnog nastanjenja i privremenog boravka raseljenim i interno raseljenim licima biti produžen do 31. decembra 2013. godine. Predlog zakona je upućen u skupštinsku proceduru i njegovo donošenje je predviđeno po skraćenom postupku. Podsjećanja radi, rok za podnošenje zahtjeva za regulisanje statusa, propisan Zakonom o dopunama Zakona o strancima, koji je stupio na snagu 7. novembra 2009. godine, bio je dvije godine, tj. do 7. novembra 2011. godine. Kako do tog datuma broj podnijetih zahtjeva nije bio na zadovoljavajućem nivou (oko 7.000 zahtjeva), Skupština Crne Gore je krajem 2011. godine donijela Zakon o dopuni Zakona o strancima, kojim je rok za podnošenje zahtjeva produžen do 31. decembra 2012. godine. To znači da bi donošenje trenutno predloženog Zakona o dopuni Zakona o strancima, kojim se rok produžava do 31. decembra 2013. godine, predstavljalo drugo produženje roka.

U pogledu obezbjeđivanja pomoći raseljenim i interno raseljenim licima u pribavljanju dokumenata, potrebnih za regulisanje statusa u Crnoj Gori, u okviru procesa «Sarajevske inicijative», Ministarstvo unutrašnjih poslova Crne Gore je zaduženo da inicira i koordinira radom Regionalne tehničke radne grupe za pojednostavljivanje procedura pribavljanja dokumentacije. Do sada, Ministarstvo unutrašnjih poslova je bilo organizator pet sastanaka Regionalne radne grupe i može se konstatovati da je ista ostvarila značajne rezultate u svom radu. Prije svega, animirala je nadležne organe država iz kojih dolaze raseljena i interno raseljena lica da aktivnije pristupe rješavanju određenih problema ovih lica i uspjela da otkloni nedoumice ili eventualne prepreke u pogledu pribavljanja dokumenata, upisa i naknadnog upisa u

registre rođenih i državljana i utvrđivanja državljanstva ovih lica, jer su stvoreni pravni mehanizmi za regulisanje njihovog statusa, kako u državama porijekla, tako i u samoj Crnoj Gori. Sekretar Ministarstva unutrašnjih poslova Dragan Pejanović je saopštio da je ova Radna grupa zaključila da lica rođena u republikama bivše SFRJ i SRJ, ne mogu postati lica bez državljanstva, jer se državljanstvo može steći porijeklom (upisom, naknadnim upisom ili utvrđivanjem), dok dijete nezavisno od republike, sada države rođenja, državljanstvo može steći po državljanstvu roditelja. Raseljena i interno raseljena lica zahtjev za izdavanje dokumenata mogu podnijeti kod nadležnog organa svoje države ili u diplomatsko-konzularnim predstavništvima zemalja porijekla (BiH, Hrvatska, Srbija). Predstavnici Evropske komisije, UNHCR-a i OEBS-a odali su priznanje naporima koje Radna grupa ulaže u cilju trajnog rješavanja pitanja raseljenih i interno raseljenih lica, navodeći da bi način rada i zalaganje ove grupe mogli biti dobar primjer nekim drugim postojećim regionalnim inicijativama. Još jedan primjer posvećenosti Vlade Crne Gore, odnosno Ministarstva unutrašnjih poslova da pruži pomoć interno raseljenim licima sa Kosova u pogledu pribavljanja potrebne dokumentacije, predstavlja i iniciranje i zaključivanje Sporazuma između Vlade Crne Gore i Vlade Republike Kosova o naknadnom upisu interno raseljenih lica sa Kosova koja borave u Crnoj Gori u osnovne registre i registar državljana Republike Kosova, koji je potpisan u junu 2011. godine. Takođe, istakao je da je Ministarstvo unutrašnjih poslova, u cilju dodatnog olakšavanja i podsticanja, prije svega pripadnika RAE populacije iz Kampa Konik, da podnesu zahtjev za regulisanje svog statusa u Crnoj Gori, u septembru 2011. godine otvorilo na Koniku svoju kancelariju za primanje zahtjeva za odobravanje stalnog nastanjenja i privremenog boravka za populaciju koja živi u oblasti Konika. Kancelarija je radila do 31. decembra 2011. godine i u njoj je ukupno podnijeto 97 zahtjeva. Nadležni organi Crne Gore, uz podršku UN sistema u Crnoj Gori i kroz saradnju u regionalnom procesu, olakšavaju proces pribavljanja potrebne dokumentacije za regulisanje statusa raseljenih i interno raseljenih lica. Zavod za zbrinjavanje izbjeglica kontinuirano sprovodi mjere na identifikaciji najugroženijih lica kojima je potrebna pomoć u obezbjeđivanju dokumentacije iz države porijekla i plaćanja administrativnih taksi za izdavanje ovih dokumenata i, u tom cilju, organizuje kolektivne odlaske za Srbiju i Kosovo. U planu su novi kolektivni odlasci za Kosovo i Srbiju i već je identifikovan određeni broj lica koji će se u narednom periodu odvesti na Kosovo i Srbiju u cilju pribavljanja neophodnih dokumenata. Posebne aktivnosti su realizovane radi naknadnog upisa lica u registar rođenih u Crnoj Gori, ukoliko je dijete rođeno van porodilišta ili druge zdravstvene ustanove.

U vezi sa postupanjem po prijavama i saznanjima o kršenju ljudskih prava i osnovnih sloboda, sekretar Ministarstva unutrašnjih poslova Dragan Pejanović je saopštio da je Ministarstvo unutrašnjih poslova – Uprava policije, shodno svojim nadležnostima, postupalo po svim prijavama i saznanjima o kršenju ljudskih prava i osnovnih sloboda, bez izuzetka, pa tako i LGBT osoba. Sa posebnim senzibilitetom preduzimane su zakonom utvrđene mjere i aktivnosti na otkrivanju i procesuiranju svih

slučajeva diskriminacije na osnovu seksualnog i rodnog identiteta, homofobije i govora mržnje, gdje se kao oštećeni pojavljuju pripadnici LGBT populacije. Postupajući po prijavama, policijski službenici su identifikovali jedan broj lica, procesuirali postupke prema nadležnom tužiocu ili Područnom organu za prekršaje, dok je za pojedine radnje konstatovano da nema elemenata krivičnog djela ili prekršaja. U cilju poboljšanja stručnih kapaciteta i edukacije za postupanje u ovakvim slučajevima, jedan broj službenika Uprave policije je prisustvovao i aktivno učestvovao u raznim vidovima obuka, seminara i konferencija u organizaciji domaćih i inostranih subjekata koji se bave ovom problematikom.

Prioritet u radu Ministarstva unutrašnjih poslova i Uprave policije u skladu sa Zaključcima Vlade i Preporukama EU, bio je sprečavanje i otkrivanje krivičnih djela organizovanog kriminala i korupcije. U toku 2012. godine, na osnovu prikupljenih operativnih podataka i saznanja, pokrenuto je više aktivnosti na otkrivanju, dokazivanju i procesuiranju počinitelja krivičnih djela organizovanog kriminala nadležnom tužiocu. Jedan broj ovih aktivnosti je okončan podnošenjem krivičnih prijava. Specijalnom tužiocu za borbu protiv organizovanog kriminala, korupcije, terorizma i ratnih zločina podnijete su dvije krivične prijave, protiv 21 lica zbog počinjena 52 krivična djela, a posebno je istakao dvije akcije: »Toronto« i »Zelena milja«.

Nadležnim tužiocima je podnijeto 69 krivičnih prijava protiv 92, od kojih 89 fizičkih i 3 pravna lica kojima je prijavljeno 96 koruptivnih krivičnih djela, a materijalna šteta uzrokovana ovim djelima je 1.183.656 eura. Od ovog broja krivičnih prijava, Specijalnom tužiocu je procesuirano 8 krivičnih prijava protiv 25 lica (24 fizička lica i jednog pravnog lica), zbog počinjenih 28 koruptivnih krivičnih djela, dok je osnovnim državnim tužiocima procesuirana 61 prijava protiv 71 lica (69 fizičkih i dva pravna lica) zbog počinjenih 68 koruptivnih krivičnih djela. Naveo je da je, u toku 2012. godine, završena i finansijska istraga za predmet „Trio“, otvorena u odnosu 17 na lica, koja su prepoznata kao organizatori i ključni članovi kriminalne grupe.

Po svim prijavama za napade na novinare, Ministarstvo unutrašnjih poslova i Uprava policije su postupili, a jednoj novinarki je i sada obezbijeđena policijska zaštita.

U svim slučajevima upotrebe sredstava prinude, ocjenjivali su zakonitost upotrebe sredstava prinude, kao i da li je došlo do prekoračenja ovlašćenja, pa su podnešene krivične prijave protiv 16 službenika Uprave policije zbog osnovane sumnje da su počinili 19 krivičnih djela zbog kojih se gonjenje preduzima po službenoj dužnosti.

Nataša Pešić, sekretar Ministarstva pravde je saopštila da je nezavisno i samostalno pravosuđe od strateške važnosti za opštu društvenu demokratizaciju, kao i za ostvarenje interesa Crne Gore u daljem procesu evropskih integracija. Saopštila je da postojeći ustavni i zakonodavni okvir predstavlja dobru pravnu osnovu za uspostavljanje nezavisnosti i efikasnosti pravosuđa. Naročito unapređenje je ostvareno zakonodavnim izmjenama iz 2011. godine kada su unaprijeđeni kriterijumi za izbor sudija i državnih tužilaca, kao i postupci izbora članova Sudskog i Tužilačkog savjeta. Ova ocjena proizilazi iz Izvještaja EK o napretku Crne Gore za 2012. godinu, kao i iz Izvještaja o analitičkom pregledu zakonodavstva za Poglavlje 23- Pravosuđe i temeljna prava. Međutim, ocijenjeno je da je potrebno dalje jačati pristup nezavisnosti i samostalnosti pravosuđa kroz izmjene Ustava u dijelu odredaba koje uređuju pravosuđe, naročito odredbi o izboru predsjednika Vrhovnog suda, sastavu Sudskog savjeta, izboru Vrhovnog državnog tužioca, državnih tužilaca i Tužilačkog savjeta.

Reforma pravosuđa na zakonodavnom nivou treba da bude usmjerena na unapređenje kriterijuma za napredovanje i ocjenjivanje rada sudija, kao i unapređenje postupka odgovornosti sudija i državnih tužilaca na osnovu transparentnih i objektivnih kriterijuma.

Sekretar Ministarstva pravde, navodeći da je značajan strateški cilj reforme pravosuđa, postizanje efikasnosti, je istakla da su u proteklom periodu značajni rezultati ostvareni na planu pune implementacije Zakonika o krivičnom postupku i novog koncepta tužilačke istrage i rješavanja zaostalih predmeta, a što je rezultat seta preduzetih mjera i to: unapređenje procesnih zakona, veliki broj edukacija sudija i državnih tužilaca koji se sprovodi u okviru Centra za edukaciju nosilaca pravosudne funkcije i uz pomoć međunarodnih organizacija, mogućnost upućivanja sudija, uvođenje prekovremenog rada, alternativni načini rješavanja sporova i razvoj odnosno uspostavljanje drugih pravosudnih tijela (advokati, notari, sudski vještaci, sudski tumači).

Posebno značajne aktivnosti koje se trenutno sporovode na planu reforme pravosuđa, a koje imaju za cilj da doprinosu efikasnosti su: racionalizacija pravosudne mreže, unapređenje organizacione strukture, kapaciteta i ovlašćenja državnih organa i organa uprave u borbi protiv organizovanog kriminala i korupcije, unapređenje krivičnog zakonodavstva i uvođenje javnih izvršitelja.

Analizu za potrebe racionalizacije pravosudne mreže, Vlada je usvojila na sjednici od 14. februara 2013. godine, a rezultati Analize su pokazali da racionalizacija postojeće mreže sudova treba da obuhvati kako normativne tako i institucionalne promjene. Što se tiče institucionalnih promjena potrebno je izvršiti spajanje dva privredna suda u jedan sa sjedištem u Podgorici, zatim izvršiti centralizaciju nadležnosti, formiranjem jednog specijalizovanog odjeljenja u Višem sudu u Podgorici za krivična djela organizovanog kriminala, korupcije, terorizma i ratnih zločina, kao i promjene u organizaciji Specijalizovanog odjeljenja za borbu protiv organizovanog kriminala, korupcije, terorizma i ratnih zločina pri Vrhovnom državnom tužilaštvu. Navedene promjene biće detaljnije uređene Planom racionalizacije koji će sadržati konkretne aktivnosti koje treba preduzeti, rokove i nadležne organe.

Takođe, sekretar Ministarstva pravde je istakla da je, u cilju jačanja borbe protiv organizovanog kriminala i korupcije, a u susret racionalizaciji pravosudne mreže, planirana izrada analize kojom će se obraditi podaci o vrsti, organizacionoj strukturi, nadležnostima i ovlašćenjima državnih organa i posebnih organizacionih jedinica u borbi protiv organizovanog kriminala i korupcije. Statistički podaci o rezultatima rada ovih državnih organa daće presjek uspješnosti dosadašnje međuinstitucionalne saradnje i nivoa razmjene podataka neophodnih za efikasno sprovođenje istraga, odnosno krivičnog postupka u predmetima organizovanog kriminala i korupcije. Analiza će sadržati i predlog mjera za prevazilaženje postojećih normativnih i institucionalnih ograničenja u borbi protiv organizovanog kriminala i korupcije. Podsjetila je da je pripremljen Predlog zakona o izmjenama i dopunama Krivičnog zakonika. Tekst Predloga zakona je fokusiran na usaglašavanje materijalnog krivičnog zakonodavstva sa pravnom tekovinom EU, standardima SE i UN, kao i preporukama brojnih međunarodnih tijela. U opštem dijelu Krivičnog zakonika predviđena je mogućnost izvršenja kazne zatvora u prostorijama za stanovanje, zatim posebna okolnost za odmjeravanje kazne za krivično djelo učinjeno iz mržnje, proširene su mjere

bezbjednosti na još dvije mjere i to zabranu približavanja i udaljenje iz stana, kao i date definicije žrtve, imovinske koristi i mita. U posebnom dijelu Krivičnog zakonika predloženo je dalje unapređenje brojnih postojećih rješenja kao i uvođenje novih krivičnih djela. Takođe, saopštila je da se razmatra potreba izmjena Zakonika o krivičnom postupku naročito u pogledu: mjera tajnog nadzora, pravo na odbranu po službenoj dužnosti, ovlašćenja i radnji policije u uviđaju. Saopštila je da su stvorene pretpostavke za uvođenje javnih izvršitelja radi povećanja efikasnosti izvršenja sudskih odluka u građanskim stvarima i jačanja pravne sigurnosti. Donijeti su podzakonski akti, održane je obuka za pripremu kandidata za polaganje ispita za javnog izvršitelja i organizovan je ispit. Istakla je da će u ovoj godini biti usvojena Strategija reforme pravosuđa 2013- 2018. koja će odrediti dalje pravce reforme pravosuđa i utvrđeni akcioni planovi za otvaranje pregovora za Poglavlja 23 i 24.

Slavica Rabrenović, pomoćnica ministra pravde za Sektor za izvršenje krivičnih sankcija je podsjetila na posjetu Evropskog komiteta za sprječavanje mučenja i nečovječnog ili ponižavajućeg postupanja ili kažnjavanja (CPT) 2008. godine kada je Crnoj Gori upućen značajan broj Preporuka radi poboljšanja stanja. Saopštila je da je početkom 2013. godine CPT opet posjetio Crnu Goru i izrazila je zadovoljstvo što je CPT uputio samo tri Preporuke koje se odnose na: poboljšanje higijenskih uslova u Kazneno popravnom domu, obezbjeđivanje bolje zdravstvene zaštite kroz povećanje broja ljekara koji pružaju zdravstvenu zaštitu osuđenim licima, obavezu da se odmah po prijemu osuđenog i pritvorenog lica, u roku od 24 sata, obavi ljekarski pregled i da se u zdravstvenom kartonu evidentira njihovo zdravstveno stanje i preporuka da se osuđeniku, kome je izrečena mjera obaveznog psihijatrijskog liječenja, a koji se nalazi u zatvoru, obezbijedi realizacija te mjere, za šta je Ministarstvo pravde već preduzelo neophodne aktivnosti. Podsjetila je da je osuđenik prethodno bio smješten u Specijalnoj psihijatrijskoj bolnici u Dobroti, ali da nije zadržan iz bezbjednosnih razloga i negodovanja mještana. Ministarstvo pravde Crne Gore je u intenzivnoj komunikaciji sa Ministrstvom pravde Srbije kako bi se ovom licu obezbijedilo liječenje u Psihijatrijskoj bolnici u Beogradu, s obzirom da je srpski državljanin i nada se da će uskoro biti realizovan transfer. Od strane CPT-a nije utvrđen nijedan slučaj zloupotrebe ovlašćenja od strane službenika Uprave policije, a u junu će biti dostavljen detaljan Izvještaj o posjeti CPT-a.

Slavica Rabrenović se osvrnula i na normativni okvir u oblasti izvršenja krivičnih sankcija. Saopštila je da Ministarstvo pravde, u saradnji sa partnerima iz Kraljevine Holandije i Republike Njemačke, realizuje Projekat koji je počeo u januaru 2013. godine i traje 18 mjeseci, a njegov glavni cilj je poboljšanje uslova u zatvorima, smanjenje zatvorske populacije, jačanje alternativnih sankcija, posebno u dijelu koji se odnosi na sprovođenje nadzora nad uslovnim otpustom, uslovnom osudom, uslovnom osudom sa zaštitnim nadzorom i kaznom rada u javnom interesu. U Sektoru za izvršenje krivičnih sankcija djeluje i Odsjek za uslovnu slobodu, a službenici Probicionog sektora Ministarstva pravde će po prvi put vršiti nadzor nad navedenim institutima. Podsjetila je da su prošle godine zatvorenici organizovali štrajk, nezadovoljni realizacijom mjera uslovne slobode, ali je navela da nijesu bili ispravno informisani o institutu uslovne slobode, jer su smatrali da nakon 2/3 odslužene kazne, po automatizmu, stiču pravo na uslovnu slobodu, što nije tačno, jer oni tad stiču pravo da upute zahtjev za uslovnu slobodu o kojem odlučuje nadležna Komisija koju čine Ministar pravde i sedam članova.

U toku je obuka službenika Probacionog sektora Ministarstva pravde o nadzoru nad novim institutima koji će se realizovati u narednom periodu.

Poboljšanje normative Zakona o izvršenju krivičnih sankcija donešenog 2004. godine rezultiraće izradom dva nova Predloga zakona: zakona o izvršenju kazne zatvora i zakona o alternativnim sankcijama, koje pripremaju u saradnji sa međunarodnim ekspertima u ovoj oblasti. U toku su pregovori sa Evropskom razvojnom bankom oko projekta za izgradnju zatvora za duge kazne, zatvora u Bijelom Polju i zatvorske bolnice.

Blanka Radošević- Marović, pomoćnica ministra za ljudska i manjinska prava je saopštila da je ostvaren napredak u sistemu zaštite ljudskih prava, a da je osnovna djelatnost Sektora za zaštitu ljudskih prava implementacija zakona kojima se doprinosi poštovanju, ostvarenju i zaštiti ljudskih prava i sloboda svih građana. U toku ove godine planirana je izmjena Zakona o zabrani diskriminacije i Zakona o Zaštitniku/ci ljudskih prava i sloboda Crne Gore, zbog čega je Ministarstvo već formiralo Radne grupe koje čine predstavnici nadležnog ministarstva, institucije Ombudsmana, Odbora za ljudska prava i slobode i nevladinog sektora. Istakla je da je odmah po usvajanju Zakona o zabrani diskriminacije, Ministarstvo za ljudska i manjinska prava, u saradnji sa OEBS-om, preduzelo aktivnosti na izradi Plana implementacije Zakona o zabrani diskriminacije koji je podrazumijevao plan edukacije i plan medijske promocije u cilju stvaranja tolerantnijeg okruženja prema manjinskim grupama, posebno ranjivim kategorijama stanovništva. Plan edukacije bio je vrlo ozbiljno osmišljen, realizovan je tokom cijele godine i polaznici su na kraju programa dobijali odgovarajuće sertifikate. Realizovane su obuke za zaposlene u državnim organima i institucijama, Instituciji Ombudsmana, policijske službenike, sudije, tužioce, kao i predstavnike nevladinog sektora. Takođe su organizovane obuke za zaposlene u organima lokalne samouprave, a u toku ove godine realizovaće obuku za zaposlene u inspeksijskim organima. Medijska kampanja je bila veoma značajna i uticala je na promjenu odnosa prema ranjivim kategorijama stanovništva. Prošle godine zbog nedostatka finasijskih sredstava nijesu realizovane takve aktivnosti, ali će se kampanja nastaviti tokom 2013. godine. Takođe, veoma važna su i istraživanja čiji rezultati ukazuju da li ima promjena u odnosu prema manjinskim grupama. U završnoj je fazi izrada Strategije za unapređenje položaja LGBT osoba u Crnoj Gori, za koju je bilo planirano da se usvoji do kraja I kvartala. Ministarstvo za ljudska i manjinska prava preuzima i brojne aktivnosti u cilju implementacije Preporuka iz Izvještaja Evropske komisije o napretku Crne Gore.

Sabahudin Delić, pomoćnik ministra za ljudska i manjinska prava je saopštio da je u poslednjih nekoliko godina gotovo zaokružen zakonodavni okvir u oblasti manjinske politike, kako donošenjem određenih zakona, tako i zbog činjenice da je Ustavom Crne Gore utvrđeno da potvrđeni međunarodni ugovori i opšte prihvaćena pravila međunarodnog prava postaju sastavni dio unutrašnjeg pravnog poretka i neposredno se primjenjuju kada odnose uređuju drugačije od unutrašnjeg zakonodavstva. Crna Gora je posle obnove nezavisnosti prihvatila set konvencija Ujedinjenih nacija i Savjeta Evrope kojima su regulisana manjinska prava. Takođe, pored jačanja postojećih institucionalnih kapaciteta, stvorene su i nove institucije za zaštitu manjinskih prava. Naglasio je da je prije mjesec dana Ministarstvo za ljudska i manjinska prava utvrdilo Pravila za izbor novih savjeta manjinskih zajednica. Zastupljenost manjina u organima javne vlasti, državne uprave i lokalne samouprave nije na zadovoljavajućem nivou, pa je

neophodno preduzeti određene aktivnosti na povećanju njihove zastupljenosti u navedenim organima. Istakao je da Vlada Crne Gore u poslednjih nekoliko godina ulaže ogromne napore u poboljšanje položaja RAE populacije, radi njihove integracije u crnogorsko društvo, a da je prošle godine usvojena Strategija za unapređenje položaja Roma i Egipćana u Crnoj Gori za period 2012- 2016, urađen je Akcioni plan kojim je definisano deset prioriternih oblasti: rješavanje pravnog statusa, obrazovanje, zapošljavanje i prava iz radnog odnosa, zdravlje i zdravstvena zaštita, socijalna i dječja zaštita, nasilje nad ženama i nasilje u porodici, učešće Roma u javnom i političkom životu, unapređenje uslova stanovanja, zaštita kulture i jezičkog identiteta i oblast informisanja. U proteklih godinu dana preduzete su brojne aktivnosti u svim ovim oblastima, a tako će biti i u narednom periodu. Za realizaciju svih ovih aktivnosti, i pored ekonomske krize, izdvajaju se značajna sredstva, ali još uvijek je prisutan veliki jaz između pripadnika RAE populacije i ostalih građana Crne Gore.

Željko Rutović, pomoćnik ministra kulture je saopštio da Crnoj Gori nijesu upućene Preporuke kojima bi se sugerisala izmjenu zakona kojima se regulišu medijska prava i slobode. U cilju očuvanja pluralizma medijske scene u Crnoj Gori, u 2011. godini, definisan je trogodišnji Program državne pomoći emiterima/elektronskim medijima na osnovu kojeg je utvrđena dinamika preuzimanja duga koji komercijalni emiteri imaju prema Agenciji za elektronske komunikacije i Radio-difuznom centru u iznosu od 4.447.639,61 €. Obaveze za 2011. i 2012.godinu u iznosu od 2.148.174,81€ i 1.512.197,48€ su u potpunosti realizovane. U procesu realizacije je i preostala obaveza za 2013.godinu. U kontekstu stvaranja osnovnih tehničkih uslova za funkcionisanje Medijskog savjeta za samoregulaciju, definisan je trogodišnji transparentan i nezavisan model finansiranja ovog samoregulatornog tijela. Shodno definisanom modelu, obaveza za 2012.godinu je izvršena prema utvrđenoj dinamici.

U cilju jačanja slobode medija i nezavisnosti profesionalnog novinarstva, od strane medijskih kuća i medijskih udruženja konstituisana su tri samoregulatorna tijela u oblasti medija i to: Medijski savjet za samoregulaciju kojem je pristupilo 19 medija, Savjet za štampu kojem su pristupila tri medija i Samoregulatorni savjet za lokalnu i periodičnu štampu kojem je pristupilo 11 medija. Ovim je zaokružen institucionalni okvir u oblasti medija, jer sa jedne strane politički, institucionalno i finansijski nezavisno funkcioniraju regulator za oblast elektronskih medija – Agencija za elektronske medije u skladu sa Zakonom o elektronskim medijima, dok sa druge strane su uspostavljena tri samoregulatorna tijela za oblast elektronskih i štampanih medija koja imaju za cilj uspostavljanje mehanizama za poštovanje etičkih pravila i novinarskih kodeksa od strane medija, koji su njihovi članovi.

Pomoćnik ministra kulture je podsjetio da je izmjenama i dopunama Krivičnog zakonika iz jula 2011.godine dekriminalizovana kleveta i uvreda. Satisfakcija za ovo djelo sada se ostvaruje isključivo u građanskom postupku.

Damir Grbović, v.d. generalnog direktora Generalnog direktorata za multilateralu i regionalnu saradnju u Ministarstvu vanjskih poslova i evropskih integracija je saopštio da postoji dobra saradnja između Ministarstva vanjskih poslova i evropskih integracija, Misije Crne Gore u Strazburu i Delegacije Skupštine CG u PSSE. Posebno je istakao posvećenost Misije Crne Gore u Savjetu Evrope na obezbjeđivanju podrške i pomoći Delegaciji Skupštine CG u PSSE, prilikom boravka na zasjedanjima u Strazburu. Ocijenio je korisnom inicijativu šefa Delegacije Skupštine CG u PSSE, dr Zorana

Vukčevića da se saradnja Delegacije sa Misijom u Strazburu dodatno intenzivira, što će doprinijeti povećanju vidljivosti i djelotvornosti Crne Gore u Savjetu Evrope. Izrazio je uvjerenje da će članovi Delegacije Skupštine CG u PSSE nastaviti sa aktivnim učešćem u svim važnim aktivnostima Savjeta Evrope. Posebno je istakao aktivnosti Crne Gore u okviru Kampanje Savjete Evrope „Jedno od petoro“, protiv seksualnog zlostavljanja i iskorišćavanja djece, što je prepoznato i od Savjeta Evrope kada je crnogorski Akcioni plan za sprovođenje Kampanje promovisan kao model koji treba da slijede ostale zemlje. U vezi sa Preporukom za izmjene Ustava Crne Gore, uspostavljena je saradnja sa Venecijanskom komisijom koja je dala Mišljenje na Nacrt amandmana na Ustav, a sjednici Venecijanske komisije je prisustvovao i predsjednik Skupštine Ranko Krivokapić, dok je ambasadorica Ana Vukadinović prisustvovala kao predstavnik Komiteta ministara. Ministarstvo vanjskih poslova i evropskih integracija i Misija Crne Gore pri Savjetu Evrope su posredovali prilikom organizovanja obuka za sudije i savjetnike Ustavnog suda, a 20 pravnik, tužilaca, advokata i sudija učestvovali na obuci u Evropskom sudu za ljudska prava u Strazburu tokom maja 2013. godine. Crna Gora aktivno učestvuje u svim aktivnostima koje se sprovode u Savjetu Evrope na planu borbe protiv korupcije i organizovanog kriminala. Preporuke se veoma pažljivo sprovode, a zemlja je uvažena zbog svog efikasnog djelovanja na tom planu. U odnosu na prava manjinske populacije, LGBT populacije i položaj RAE stanovništva, Grbović je podsjetio da je Crna Gora uključena u zajedničke programe Savjeta Evrope i Evropske unije za promociju ljudskih prava i prava manjina od decembra 2011. godine. U Podgorici je Kancelarija SE koja se bavi implementacijom regionalnog projekta za promociju ljudskih i manjinskih prava, što predstavlja posebno priznanje za državu. Podsjetio je da je Crna Gore korisnik projekta za unapređenje položaja LGBT populacije, da je u martu 2012. godine organizovana Konferencija o pravima LGBT populacije u Crnoj Gori, čiji je domaćin bio Predsjednik Vlade, a da je potpredsjednik Vlade Duško Marković učestvovao na Konferenciji u Strazburu, gdje je Crna Gora proglašena liderom u regionu u ovoj oblasti. Saopštio je da se u saradnji sa Bankom za razvoj Savjeta Evrope sprovodi tzv. Housing program-Program za stanovanje kojim se obezbjeđuju sredstva za rešavanje stambenih potreba raseljenih i interno raseljenih lica. U proteklom periodu Crnu Goru su posjetile brojne ekspertske delegacije i nadzorni timovi (CPT, ECRI). Takođe su brojne posjete delegacija Savjeta Evrope Crnoj Gori. Najavio je skorbu posjetu Ministra za ljudska i manjinska prava Savjetu Evrope. Izvjestioci PSSE su informisani o svim aktivnostima u Crnoj Gori. Zaključio je da je neophodno uspostaviti saradnju Delegacije Skupštine CG u PSSE sa drugim organima i institucijama u Crnoj Gori i obećao da će Ministarstvo vanjskih poslova i evropskih inetgracija i Misija Crne Gore u Strazburu i u narednom periodu biti na raspolaganju Delegaciji Skupštine CG u PSSE.

Zaštitnik ljudskih prava i sloboda Crne Gore Šučko Baković je saopštio da je Crna Gora učinila mnogo na poboljšanju stanja ljudskih prava ranjive populacije, ali da je diskriminacija RAE populacije, lica sa invaliditetom, pripadnika manjinskih naroda i drugih manjinskih nacionalnih zajednica i LGBT populacije i dalje prisutna. Pripadnici manjinskih naroda i drugih manjinskih nacionalnih zajednica nijesu u dovoljnoj mjeri zastupljeni u državnim organima, organima javne uprave i lokalne samouprave. I pored preduzetih aktivnosti državnih organa i pojedinih jedinica lokalne samouprave i dalje postoje problemi u vezi sa integracijom Roma, suzbijanjem siromaštva i rješavanjem

njihovih socijalnih, ekonomskih i kulturnih prava. Oni se suočavaju sa brojnim, veoma izraženim, problemima u oblastima: obrazovanja, stanovanja, zapošljavanja, regulisanja lične dokumentacije, zdravstvene zaštite i socijalne zaštite. Broj Roma koji su u stalnom radnom odnosu je neznatan. Problem regulisanja lične dokumentacije za pripadnike romske zajednice je od vitalnog značaja, jer je to preduslov u ostvarivanju njihovih osnovnih ljudskih prava. Treba nastaviti i istrajati u rješavanju ovog problema i u narednom periodu. Zaštitnik ljudskih prava i sloboda Crne Gore smatra da su Romi specifična, istorijski zapostavljena, najranjivija etnička manjina. Stoga, nadležni državni organi imaju i posebne obaveze i odgovornost u stvaranju uslova za njihov život i društvenu afirmaciju. Još uvijek nije riješeno pitanje izmještanja Kampa na Koniku i građanima koji borave u tom Kampu nijesu obezbijeđeni bolji uslovi za život.

Crna Gora je pozvana da obezbijedi veći pristup ženama u politici, a izbornim zakonom je utvrđeno da 30% mjesta na izbornim listama pripada ženama, ali nije obezbijeđena primjena zipp modela po kojem bi i 30% mjesta u Parlamentu pripalo ženama.

Zaštitnik je mišljenja da diskriminacija lica sa invaliditetom u Crnoj Gori postoji, što se posebno ogleda kroz ograničenost pristupa javnim objektima i prostoru. Zaštitnik je mišljenja da je diskriminacija lica različite seksualne orijentacije u Crnoj Gori evidentna, a da je mali broj prijavljenih slučajeva ovog vida diskriminacije posljedica nedovoljno razvijene svijesti o potrebi poštovanja prava drugih, njihove različitosti i potrebi prevencije, ali i sankcionisanju svih oblika diskriminacije. Zaštitnik je ocijenio da prevencija svih oblika diskriminacije ima izuzetnu važnost za demokratizaciju društva, pri čemu je daleko najvažnija uloga institucija u sistemu obrazovanja mladih, djelovanju medija i dobri lični primjeri iskazivanja tolerancije lica iz struktura vlasti, kako na državnom, tako i na lokalnom nivou. Zaštitnik je mišljenja da diskriminacija lica sa invaliditetom u Crnoj Gori postoji, što se posebno ogleda kroz ograničenost pristupa javnim objektima i prostoru.

Zaštitnik je saopštio da raseljena lica moraju biti briga ne samo crnogorskih institucija, nego i međunarodnih, kao i institucija onih država iz kojih su ta lica došla u Crnu Goru. Stoga, treba naći najoptimalnije rješenje za raseljena lica koja su nastanjena u Crnoj Gori. Treba im obezbijediti integraciju u crnogorsko društvo ili održiv povratak, što podrazumijeva ekonomske i bezbjedonosne garancije, naravno saglasno njihovoj volji.

Zaštitnik je mišljenja da je diskriminacija lica različite seksualne orijentacije u Crnoj Gori evidentna. Mali broj prijavljenih slučajeva ovog vida diskriminacije je posljedica nedovoljno razvijene svijesti o potrebi poštovanja prava drugih, njihove različitosti i potrebi prevencije, ali i sankcionisanju svih oblika diskriminacije. Bez promjene svijesti i kulturnog konteksta ne može doći do kvalitetnijih promjena i napretka u poštovanju ljudskih prava i sloboda. Zaštitnik je mišljenja da ljudska prava osoba različite seksualne orijentacije i rodnog identiteta (LGBT osobe) u Crnoj Gori nijesu zaživjela. Saopštio je da je PSSE pozvala Crnu Goru da obezbijedi slobodu mirnog okupljanja ovim licima, za šta napore treba da ulože svi nadležni organi.

Takođe, Preporuka PSSE je da se obezbijede neophodna sredstva kako bi Ombudsman postao efikasan i efektivan mehanizam za zaštitu od diskriminacije i prevenciju torture. Istakao je da je Zaštitnik u prošloj godini obezbijedio potrebno ljudske resurse: u oblasti prevencije torture prošle godine imenovan je zamjenik, primljena su

dva službenika, a u oblasti zaštite od diskriminacije primljen je jedan službenik, prijem drugog službenika je u toku, prošle godine su dva puta raspisivali oglas, interni i javni, a nakon Predsjedničkih izbora, raspisaće opet oglas, kako bi popunili to radno mjesto. Očekuje da će se u narednoj budžetskoj godini obezbijediti uslovi za prijem novih službenika.

U vezi sa izlaganjem Slavice Rabrenović, pomoćnice ministra pravde oko obaveznog psihijatrijskog liječenja za lice koje je počinilo višestruko ubistvo, saopštio je da je Zaštitnik prije godinu i po uputio Preporuku sa mišljenjem da se ovom licu obezbijede uslovi za obavezno psihijatrijsko liječenje u specijalnoj ustanovi. Zaštitnik ljudskih prava i sloboda Crne Gore je najavio da će uskoro dostaviti izvještaj o stanju ljudskih prava u istražnim zatvorima.

Budimirka Đukanović, predstavnica Ministarstva rada i socijalnog staranja saopštila je da su nakon izbijanja sukoba u bivšim jugoslovenskim republikama, u Crnu Goru pristizala lica sa područja koja su bila zahvaćena ratnim dešavanjima. Tokom 1992. godine u Crnoj Gori je boravilo 57.258 izbjeglih lica iz bivših jugoslovenskih republika. Do polovine 1993.godine ovaj broj se povećavao, nakon čega slijedi blago opadanje. Prema podacima dobijenim sa registracije iz 1996. godine, na teritoriji Crne Gore boravilo 28.338 izbjeglih lica. Nakon izbijanja sukoba na Kosovu 1998.godine, počinje pristizanje lica sa tog područja. Tokom 1999.godine slijedi nagli priliv izbjeglih i raseljenih lica. U maju iste godine njihov broj je dostizao cifru od 130.000, što je u tom trenutku činilo četvrtinu stanovništva Crne Gore. Broj ovih lica, nakon 1999.godine, počinje da opada, tako da je u periodu 2003 – 2009. registrovano oko 24.000 raseljenih i interno raseljenih lica. Na posljednjoj preregistraciji koja je sprovedena 2009. godine u Crnoj Gori boravilo je 15 800 raseljenih i interno raseljenih lica. Svih navedenih godina Crna Gora je raseljenim i izbjeglim licima obezbjeđivala adekvatnu zaštitu. Prema bazama podataka Zavoda za zbrinjavanje izbjeglica i MUP-a, na dan 20. mart 2013.godine, u Crnoj Gori boravi 8 500 interno raseljenih lica sa Kosova i 2 689 lica iz BiH i Hrvatske. Vlada Crne Gore je 28. jula 2011. godine usvojila Strategiju za trajno rješavanje pitanja raseljenih i interno raseljenih lica u Crnoj Gori sa posebnim osvrtom na oblast Konik. Vlada je 22. decembra 2011. obrazovala Koordinacioni odbor za praćenje primjene Strategije za trajno rješavanje pitanja raseljenih i interno raseljenih lica u Crnoj Gori sa posebnim osvrtom na oblast Konik. Skupština Crne Gore donijela je 1. novembra 2011. Zakon o izmjenama i dopunama Zakona o strancima ("Službeni list CG" br. 54/11), kojim se propisuje da raseljena i interno raseljena lica zahtjev za dobijanje statusa stranca sa stalnim nastanjenjem mogu podnijeti do 31. decembra 2012. godine, a u skupštinskoj proceduri su izmjene ovog Zakona kako bi se rok produžio do 31. decembra 2013. godine. Donijeta je Uredba o načinu ostvarivanja prava raseljenih lica iz bivših jugoslovenskih republika i interno raseljenih lica sa Kosova koja borave u Crnoj Gori („Službeni list CG“, br. 45/10 i 64/11), a primjenjivaće se do 30. juna 2013. U skladu sa navedenom Uredbom raseljena lica iz bivših jugoslovenskih republika i interno raseljena lica sa Kosova koja borave u Crnoj Gori do sticanja statusa stranca sa stalnim nastanjenjem, u skladu sa Zakonom o strancima ostvaruju prava kao i crnogorski državljani. Raseljena lica iz bivših jugoslovenskih republika BiH i Hrvatska

podnijela su zahtjeva 3 733 zahtjeva za stalno nastanjenje, od čega je 2635 riješeno. Interno raseljena lica sa Kosova su podnijela 5 333 zahtjeva, od čega je 2795 riješeno. Raseljena lica iz BiH i Hrvatske i interno raseljena lica sa Kosova su ukupno podnijela 9 066 zahtjeva za stalno nastanjenje, a ukupno je riješeno 5430. Za privremeni boravak raseljena lica iz bivših jugoslovenskih republika BiH i Hrvatska podnijela su 185 zahtjeva, od kojih je 72 riješeno, a interno raseljena lica su podnijela 180 zahtjeva za privremeni boravak, od čega je 31 riješen. Ukupno, raseljena lica iz BiH i Hrvatske i interno raseljena lica sa Kosova podnijela su 365 zahtjeva za privremeni boravak, a ukupno je riješeno 103 zahtjeva. .

U vezi sa Kampom Konik, istakla je da površina Kampa Konik I iznosi 37 000 m², a površina Kampa Konik II iznosi 22 000 m². Kamp Konik I ima 38 baraka u kojima žive 202 porodice sa oko 1200 lica. U požaru koji je u julu 2012. godine izbio na Vrelima Ribničkim, uništeno je naselje Kamp Konik I. Tom prilikom je izgorjelo 29 baraka, odnosno 156 porodica sa 800 članova je ostalo bez krova nad glavom.

Vlada Crne Gore imenovala je radnu grupa koja je sprovela procedure nabavke i postavljanja Kontejnera za stanovanje. Postavljeno je 210 kontejnera za 156 porodica- za ukupno 792 osobe. Ministarstvo unutrašnjih poslova je u saradnji sa Elektrodistribucijom Podgorica pribavilo i predalo neophodnu dokumentaciju za dobijanje elektroenergetske saglasnosti, a Elektrodistribucija Podgorica je donijela rješenje o izdavanju elektroenergetske saglasnosti. Problem koji nije obuhvaćen ovim mjerama je snadbijevanje električnom energijom devet baraka u kampu Konik I (sektor ABC), koje nijesu oštećene, a koje su iz bezbjednosno proceduralnih razloga isključeni sa elektro mreže, kao i sprovođenja procedure priključenja na električnu mrežu četiri sanitarna bloka čija je rekonstrukcija u toku.

Kamp Konik II ima 56 baraka, 360 porodica sa ukupno 1387 lica. U kampovima živi 87 lica koja nemaju raseljenički status, a žive u srodničkim odnosima sa interno raseljenim licima. Naglasila je da je Ministarstvo rada i socijalnog staranja korisnik projekta IPA 2011 „Identifikovanje trajnih rješenja za interno raseljena lica i stanovnike Kampa na Koniku“ čiji je cilj obezbjeđivanje trajnih i održivih rješenja za pripadnike RAE populacije i ostala interno raseljena lica koja žele da se integrišu u Crnoj Gori ili da iskoriste pravo na dobrovoljni povratak u zemlju porijekla. Projekat sadrži sljedeće komponente: izgradnja 90 stambenih jedinica i izgradnja višenamjenskog centra, socijalna integracija, tehnička pomoć i dobrovoljni povratak. Vrijednost ovog projekta je 3.000.000 miliona €. Iz izvora EU (IPA sredstva) obezbijediće se 2,5 miliona €, dok kofinansiranje Vlade Crne Gore iznosi 15% kontribucije EU. Takođe, istakla je da će kroz Projekat Regionalnog stambenog programa biti obezbijeđena realizacija 42 stambene jedinice.

Boris Raonić, predsjednik NVO „Građanska alijansa“ je čestitao Odboru za ljudska prava i slobode na ovom pristupu i sjednici organizovanoj radi razmatranja Preporuka sadržanih u Rezoluciji 1890 (2012) PSSE “Poštovanje dužnosti i obaveza od strane Crne Gore“, kao i na prikupljanju informacija od državnih organa o aktivnostima realizovanim u cilju ispunjavanja Preporuka. Mišljenja je da bi trebali svi društveni subjekti u Crnoj Gori da ulože dodatne napore kako bi Crna Gora postala subjekt međunarodnog prava, a ne da bude objektom monitoringa pojedinih tijela, za šta treba prvenstveno da realizuje Preporuke koje su joj upućene, u cilju dostizanja odgovarajućih demokratskih standarda. Smatra da je za formiranje Delegacije Skupštine CG trebalo imati više senzibiliteta, jer treba imenovati i

žene i predstavnike opozicije koji će biti u sastavu Delegacije. Preporuka da se poveća procenat žena u Parlamentu takođe je veoma važna i apelovao je na sve da se preduzmu aktivnosti u cilju njenog ispunjavanja. Ocijenio je da je vrlo malo potrebno da se sve Preporuke realizuju. Saopštio je da bi osim integracije u crnogorsko društvo i mogućnosti povratka u zemlju porijekla, za raseljena i interno raseljena lica trebalo više aktivnosti usmjeriti na obezbjeđivanje njihovog odlaska u treće zemlje, ali da bi se Crna Gora, kao zemlja sa autoritetom, mogla boriti za takvo rješenje, neophodno je da realizuje Preporuke koje su joj upućene. U vezi sa zloupotrebom državnih resursa, ocijenio je da se na ovim izborima, to mnogo manje dešava. Izrazio je zadovoljstvo što je CPT uputio Crnoj Gori samo tri preporuke. Takođe, osvrnuo se na funkcionisanje Fonda za manjine, što je naglašeno u Rezoluciji PSSE, pa je zamolio da se preduzmu aktivnosti da se riješi problem funkcionisanja Fonda i raspodjele sredstava.

Budimirka Đukanović je istakla da bi za odlazak u treće zemlje bilo potrebna dobrovoljna saglasnost raseljenog i interno raseljenog lica i njegovo interesovanje, a među tim licima do sada nije bilo zainteresovanih za odlazak u treće zemlje.

Zaštitnik ljudskih prava i sloboda Crne Gore je prokomentarisao izlaganje Budimirke Đukanović i istakao da je u pitanju jasan stav Evropske unije da bi odlazak ovih lica u treće zemlje bio moguć samo ukoliko bi u Crnoj Gori bila ugrožena njihova sigurnost, dakle, ako bi bili fizički nesigurni ili ukoliko bi u zemlji porijekla bili ugroženi njihovi životi. Povratak raseljenih i interno raseljenih lica u zemlje porijekla je veoma značajan, a Crna Gora je u velikoj mjeri izašla u susret ovim licima. Ocjenjuje da su potrebni mnogo veći naponi zemalja porijekla koje bi trebalo da vode računa o njihovim građanima i da im obezbijede povratak ili, da zajedno sa Crnom Gorom, učestvuju u ekonomskom zbrinjavanju ovih lica u Crnoj Gori.

Predsjednik Odbora za ljudska prava i slobode, dr Halil Duković je saopštio da problem raseljenih i interno raseljenih lica u Crnoj Gori mora da bude briga ne samo crnogorskih institucija, nego i međunarodnih, kao i institucija onih država iz kojih su ta lica došla u Crnu Goru. Takođe, istakao je da je Crna Gora učinila mnogo za sve izbjeglice samim tim što im je pružila utočište za vrijeme ratnog stanja u okruženju, ali da uprkos tome što ratnih dešavanja nema, oni i dalje ostaju u Crnoj Gori, jer je doživljavaju kao sigurnu zemlju. Mišljenja je da će se konačno naći rješenja za sve probleme raseljenih i interno raseljenih lica u Crnoj Gori, uz angažman svih navedenih subjekata.

Poslanica Snežana Jonica je saopštila da je od predstavnika nadležnih institucija očekivala konkretnije i preciznije podatke i da bi se razmatranju ovako važnih pitanja trebalo pristupiti sa višeg nivoa, uz očekivanje da će Skupština Crne Gore i Vlada ozbiljnije pristupiti ovom pitanju u narednom periodu. Konkretno korisne podatke dobila je samo od Pomoćnice ministra pravde u vezi sa Preporukama koje je CPT uputio Crnoj Gori. Mišljenja je da su ministri koji su bili pozvani na sjednicu trebali prisustvivati istoj, kao i Predsjednik Skupštine koji je bio pozvan u svojstvu Predsjednika Ustavnog odbora, jer bi se na taj način pokazala i ozbiljnost i odgovornost koju Crna Gora izražava u ispunjavanju Preporuka PSSE. Smatra da će se o ovom početi ozbiljnije razgovarati tek kada bude trebalo Parlamentarnoj skupštini Savjeta Evrope podnijeti detaljan izvještaj o urađenom. Mišljenja je da je sve informacije o tome šta je realizovano po Preporukama PSSE trebalo članovima Odbora za ljudska prava i slobode dostaviti u pisanoj formi, prije sjednice.

Kao član prethodne Delegacije Skupštine CG u PSSE, saopštila je da je učestvovala u radu na plenumu i radnim tijelima PSSE, pa je detaljno upoznata sa cijelom

problematikom i istakla da su posebno važne Preporuke koje se odnose na reformu pravosuđa i izmjenu Ustava, kao i na oblast medijskih sloboda.

Podsjetila je na tačku 4 Rezolucije 1890 (2012) u kojoj PSSE pozdravlja usvajanje amandmana na Poslovnik, ali Skupština primjećuje da su prava parlamentarne opozicije u parlamentarnom kontekstu još uvijek predmet rasprave. Istakla je da Skupština apeluje na sve članove Parlamenta da rade na konstruktivan način i da poboljšaju odnose između parlamentarne većine i manjine/opozicije. U tom pogledu, naglasila je da se suočavaju sa situacijom da su zakazane tri vanredne sjednice Skupštine na zahtjev opozicije, a da predstavnici vladajuće koalicije nijesu glasali ni za predloženi dnevni red. Takođe, istakla je da je slično i sa kontrolnim saslušanjima o kojima jednom u toku redovnog zasijedanja Skupštine, odbor donosi odluku, na zahtjev jedne trećine članova odbora, ali da u praksi to drugačije funkcioniše. Podsjetila je da na tri sjednice Komiteta za monitoring nije razmotren Izvještaj o prijevremenim izborima u Crnoj Gori. Takođe, podsjetila je da je odluku o sastavu Delegacije Skupštine CG u PSSE donio Predsjednik Skupštine, a ne Kolegijum Predsjednika Skupštine. Istakla je da su u sastavu Delegacije Skupštine CG u PSSE na zasijedanju u januaru 2013. godine bila četiri muškarca, iako je jasno da treba uključiti i žene. Izrazila je ogromnu zahvalnost Misiji Crne Gore u Strazburu i ambasadorci Ani Vukadinović na svojoj pomoći koju pruža Delegaciji Skupštine CG u PSSE. Ocijenila je da u PSSE imaju lošu sliku o medijima i medijskim slobodama u Crnoj Gori njoj, kao i o odnosu prema novinarima, zbog čega su i date dvije Preporuke. U Eksplanatornom memorandumu navedeno je da se SNP plaši da svi oni koji su podnijeli zahtjev za državljanstvo isto neće uspjeti da dobiju. 1100 ljudi nije dobilo rješenje o državljanstvu, izbrisani su iz biračkog spiska, jer nijesu imali novca da podignu gotovo rješenje o državljanstvu. Priča o zloupotrebi državnih resursa takođe je naglašena u Eksplanatornom memorandumu. Pojedine djelove Mišljenja Venecijanske komisije o Nacrtu amandmana na Ustav Crne Gore ne bi trebalo komentarisati u negativnom kontekstu. Podsjetila je na amandmane SNP-a na Zakon o izboru odbornika i poslanika kada je pohvaljena praksa SNP-a u vezi sa zipp sistemom za zastupljenost žena na izbornim listama i u Parlamentu. Takođe, naglasila je da je važna sugestija u vezi sa jačanjem kapaciteta Ombudsmana, koji nema dovoljno ni ljudskih resursa, ni novca za obavljanje svih Zakonom utvrđenih aktivnosti. Ukazala je da sa pozicije Odbora za ljudska prava i slobode treba ukazati Vladi da se očekuje mnogo ozbiljniji pristup svim ovim pitanjima u cilju ispunjavanja Preporuka sadržanih u Rezoluciji 1890 PSSE. Ocijenila je da je potreban samo mali napor da se postigne mnogo veći ugled Crne Gore u Savjetu Evrope.

Poslanik mr Dritan Abazović je saopštio da se u svim izvještajima ponavljaju isti problemi sa kojima se država suočava, a da je potrebno vrijeme za njihovo rješavanje, jer je to proces koji traje. Navodeći da je sekretar Ministarstva unutrašnjih poslova govorio o borbi protiv korupcije, upitao je koliko je bilo procesuiranja slučajeva visoke korupcije. Istakao je da nijesu dovoljne Strategije i akcioni planovi koje Vlada i lokalne samouprave donose. Takođe, ocijenio je da se član 5 Evropske povelje o lokalnoj samoupravi ne primjenjuje. Zakon o zabrani diskriminacije, po ocjeni mnogih subjekata, je dobar, ali je podsjetio da je Odboru za ljudska prava i slobode bio podnio Predlog odluke o kontrolnom saslušanju potpredsjednika Vlade i ministra pravde, Duška Markovića i ministra za ljudska i manjinska prava, dr Suada Numanovića, povodom afere "Snimak", ali da Odbor nije

podržao Predlog odluke, iako je ukazivao na mogućnost političke diskriminacije. Po Reporterima bez granica, Crna Gora u oblasti medijskih sloboda zauzima 113. mjesto. Napadi na novinare se dešavaju, ali se posao ne završava time što se daje policijska zaštita novinarima. Podsjetio je da se još ne zna ko je ubio Duška Jovanovića. Mediji se nalaze u jako lošoj situaciji, posebno komercijalni mediji koji program realizuju na manjinskim jezicima.

Predrag Sekulić, zamjena člana u Delegaciji Skupštine CG u PSSE je pozdravio ovakav metod rada Odbora za ljudska prava i slobode, smatrajući da će svi podaci značajno koristiti Delegaciji Skupštine CG u PSSE, a ispunjavanje svih Preporuka je veoma važno za postizanje većeg stepena demokratije. Kao član Ustavnog odbora, saopštio je da su članovi Ustavnog odbora „zamrzli“ rad zbog Predsjedničkih izbora u aprilu 2013. godine, a da se nada da će uskoro završiti sa radom i da će se postići ne samo 2/3 većina, već moguće i konsenzus oko predloženih rješenja. Svjestan je da će svi imati mnogo posla oko realizacije Preporuka, ali će se mnoge stvari riješiti ubrzo. Izrazio je nadu da će već na aprilskom zasijedanju PSSE biti i članovi opozicije, a da će i 30% članova Delegacije biti žene. Ocijenio je da je puno urađeno na ovom području što će se saopštiti i na Komitetu za monitoring. Takođe je ocijenjeno da će se zajedničkim zalaganjima svih nadležnih državnih organa doprinijeti ukidanju monitoringa.

Miloš Lalević iz Ministarstva kulture je saopštio da je Akcioni plan iz oblasti medija za 2011. godinu prepoznao teško stanje komercijalnih emitera. Naglasio je da se u pogledu usklađenosti medijskog zakonodavstva sa međunarodnim standaradima, u razgovoru sa izvjestiocima PSSE, nijesu date preporuke koje bi se odnosile na neophodnost izmjene postojećeg zakonodavstva u ovoj oblasti.

Dragan Pejanović, sekretar Ministarstva unutrašnjih poslova, je saopštio da je na sjednici iznosio samo činjenice, a njihov zadatak je da primjenju zakone koje Skupština donosi. Primjedbe koje je saopštila poslanica Jonica, a odnose se na regulisanje crnogorskog državljanstva, treba dodatno regulisati Zakonom o administrativnim taksama. U vezi sa izlaganjem poslanika Abazovića, saopštio je da je dosta urađeno na planu unapređenja lokalne samouprave. U vezi sa napadima na novinare, saopštio je da preduzimaju brojne aktivnosti na prevenciji krivičnih djela, kao i na njihovom rješavanju kada se dogode. U vezi sa borbom protiv korupcije i organizovanog kriminala, istakao je da se takođe preduzimaju aktivnosti, a gdje god ima elemenata koji mogu tužiocu da budu osnov za postupanje preduzimaju sve neophodne radnje.

Zaštitnik ljudskih prava i sloboda Crne Gore Šučko Baković je podsjetio da nije saopštio da su u potpunosti obezbijeđeni neophodni administrativni kapaciteti institucije Zaštitnika. U sektoru prevencije torture su tri savjetnika i zamjenik, a nada se da će Budžetom za narednu godinu obezbijediti sredstva za još jedno mjesto. Sektor za zaštitu od diskriminacije ima sad dva savjetnika, nakon Predsjedničkih izbora će biti konkurs za još jednog, a sistematizacijom su utvrđena četiri.

Poslanica Snežana Jonica je saopštila da je glavni problem sa kojim se Crna Gora suočava implementacija usvojenih zakona, pa i zakona koji se tiču medija, a podsjetila je da su brojne kritike u PSSE bile na račun medijskih sloboda i odnosa prema novinarima u Crnoj Gori. Podsjetila je da se mnogi u Crnoj Gori suočavaju sa problemima oko dobijanja crnogorskog državljanstva i da bi se trebalo ozbiljno razmisliti o tome zašto postoji značajan broj ljudi kojima su rješenja gotova, ali zbog nedostatka novca ga ne mogu podići i imamo situaciju da imaju rješenje, a nemaju državljanstvo. Takođe, podsjetila je da

je 14 opština u Crnoj Gori koristilo sredstva Egalizacionog fonda, što dovoljno govori u kojem je stanju lokalna uprava. Podsjetila je da je Socijalistička narodna partija predlagala osnivanje posebnog Odbora za predstavke i pritužbe, u sklopu izmjena Poslovnika, a prije par dana na Konferenciji u organizaciji Bundestaga i MANS-a Generalni sekretar Skupštine Crne Gore je saopštio da je to dobro rješenje, što govori da se brojni predlozi SNP-a prihvataju, ali tek nakon proteka određenog vremenskog perioda.

Predsjednik Odbora dr Halil Duković je saopštio da je i prilikom nedavne posjete Odbora za ljudska prava i slobode Hrvatskom saboru saopšteno da je njihov Odbor za predstavke i pritužbe jedini odbor u čijem radu postoje problemi i da je dobro što je Odbor za ljudska prava i slobode donio Zaključak da predstavke i pritužbe građana prosleđuje instituciji Zaštitnika ljudskih prava i sloboda Crne Gore. U vezi sa izlaganjem poslanika Abazovića, saopštio je da Odbor nije podržao njegov predlog za održavanje kontrolnog saslušanja, jer to nije bilo u skladu sa, Poslovnikom Skupštine Crne Gore, utvrđenom nadležnošću ovog Odbora i da je ta materija u nadležnosti Odbora za politički sistem, pravosuđe i upravu.

Predsjednik Odbora za ljudska prava i slobode dr Halil Duković je predložio da Odbor na osnovu uvodnih izlaganja, rasprave na sjednici i informacija o svemu preduzetom koje će predstavnici nadležnih institucija dostaviti Službi Odbora u pisanoj i elektronskoj formi, sačini Izvještaj koji će dostaviti Kolegijumu Predsjednika Skupštine Crne Gore i Delegaciji Skupštine Crne Gore u PSSE, kako bi im podaci koristili za rad u radnim tijelima, prvenstveno u Odboru za monitoring, čime se želi doprinijeti ukidanju monitoringa za Crnu Goru.

TEKUĆA PITANJA

U okviru ove tačke dnevnog reda poslanici nijesu imali predloge i teme o kojima bi se raspravljalo.

Sjednica je završena u 15 sati.

NAPOMENA: Sastavni dio Zapisnika sa Sedme sjednice Odbora za ljudska prava i slobode je Izvještaj o razmatranju Preporuka sadržanih u REZOLUCIJI 1890 (2012) PSSE "POŠTOVANJE DUŽNOSTI I OBAVEZA OD STRANE CRNE GORE", usvojenoj 27. juna 2012. godine u PSSE, razmotrenoj u skladu sa članom 68 Poslovnika Skupštine Crne Gore: "U izvršavanju poslova iz svog djelokruga Odbor može tražiti od državnog organa podatke i informacije od značaja za svoj rad"

**PREDSJEDNIKU SKUPŠTINE CRNE GORE
g-dinu Ranku Krivokapiću
KOLEGIJUMU PREDSJEDNIKA SKUPŠTINE CRNE GORE**

**ČLANOVIMA DELEGACIJE SKUPŠTINE CRNE GORE
U PARLAMENTARNOJ SKUPŠTINI SAVJETA EVROPE**

PODGORICA

Na osnovu člana 68 i 69 Poslovnika Skupštine Crne Gore, Odbor za ljudska prava i slobode Skupštine Crne Gore sa Sedme sjednice, održane 25. marta 2013. godine, podnosi

IZVJEŠTAJ

O RAZMATRANJU Preporuka sadržanih u REZOLUCIJI 1890 (2012) PSSE "POŠTOVANJE DUŽNOSTI I OBAVEZA OD STRANE CRNE GORE", usvojenoj 27. juna 2012. godine u PSSE, razmotrenu u skladu sa članom 68 Poslovnika Skupštine Crne Gore: "U izvršavanju poslova iz svog djelokruga Odbor može tražiti od državnog organa podatke i informacije od značaja za svoj rad"

Realizujući aktivnost utvrđenu Planom aktivnosti Odbora za ljudska prava i slobode za 2013. godinu, Odbor je od nadležnih institucija zatražio podatke i informacije o do sada realizovanim aktivnostima preduzetim na ispunjavanju Preporuka u ključnim oblastima koje su u centru interesovanja postupka monitoringa PSSE- IZ REZOLUCIJE 1890 (2012) PSSE:

"24. Skupština, iako pozdravlja učinjene napore, naglašava da se još uvijek moraju preduzeti neki ključni koraci i ohrabruje Crnu Goru da ostvari dalji napredak u nekim ključnim oblastima koji će ostati u centru interesovanja postupka monitoringa, a to su:

24.1. završetak reforme sudstva i izmjene Ustava;

24.2. kapacitet političkih partija za postizanje neophodnih kompromisa i obezbjeđivanje da se poštuju i primjenjuju prava svih manjina, uključujući i prava LGBT osoba. Posebna pažnja će se obratiti na situaciju zajednica Roma, Aškala i Egipćana;

24.3. borba protiv korupcije i organizovanog kriminala i jačanje nadzornih tijela;

24.4. situacija u medijima i radno okruženje obezbijeđeno novinarima;

24.5. pravni status interno raseljenih lica i izbjeglica, kao i pronalaženje trajnog rješenja za iste, zasnovan na dobrovoljnom povratku ili lokalnoj integraciji.

25. Čekajući napredak u primjeni gore navedenih preporuka, Skupština je odlučila da nastavi sa procesom monitoringa u vezi sa Crnom Gorom."

Razmatranjem navedene materije Odbor je realizovao treću aktivnost utvrđenu Planom aktivnosti Odbora za ljudska prava i slobode za 2013. godinu, sačinjenim na osnovu:

- Izvještaja Evropske komisije o napretku Crne Gore za 2012. godinu;
- Programa rada Vlade Crne Gore za 2013. godinu, usvojenog 31. januara 2013. godine, kao i

- Jednog broja nerealizovanih aktivnosti iz Plana aktivnosti Odbora za ljudska prava i slobode za 2012. godinu (zbog raspisivanja prijevremenih parlamentarnih izbora sredinom 2012. godine).

Na održanoj Sedmoj sjednici, od 25. marta 2013. godine, Odbor za ljudska prava i slobode se upoznao sa aktivnostima koje su nadležni državni organi preduzeli u cilju ispunjavanja Preporuka sadržanih u Rezoluciji 1890 (2012) Parlamentarne skupštine Savjeta Evrope "Poštovanje dužnosti i obaveza od strane Crne Gore", usvojenoj 27. juna 2012. godine u PSSE.

Cijeneći poštovanje prava i obaveza od strane Crne Gore u ključnim oblastima koje su u centru interesovanja postupka monitoringa PSSE važnim i za dinamiku evropskih integracija, cilj Sedme sjednice Odbora bio je da od učesnika, pozvanih da učestvuju u radu sjednice, u skladu sa članom 68 Poslovnika Skupštine Crne Gore, u funkciji kontrolne uloge Parlamenta, prikupi informacije o aktivnostima nadležnih institucija preduzetim u cilju objedinjavanja postignutog u dijelu poštovanja dužnosti i obaveza od strane Crne Gore u ključnim oblastima koje su u centru interesovanja postupka monitoringa PSSE. Podaci i informacije treba da posluže u radu članova Delegacije Skupštine CG u PSSE i njenim odgovarajućim radnim tijelima i koji bi prenošenjem postignutog uticali na ukidanje monitoringa Crnoj Gori.

Odbor je na sjednicu pozvao predstavnike nadležnih institucija: Zaštitnika ljudskih prava i sloboda Crne Gore, članove Delegacije Skupštine CG u PSSE, Ministarstva vanjskih poslova i evropskih integracija, Ministarstva pravde, Ministarstva za ljudska i manjinska prava, Ministarstva rada i socijalnog staranja, Ministarstva unutrašnjih poslova, Ministarstva kulture, predstavnike međunarodnih organizacija sa sjedištem u Crnoj Gori: Delegacije Evropske unije u CG, OEBS-a, UNDP-a, UNICEF-a i UNHCR-a, kao i predstavnika NVO „Građanska alijansa“, koja se bavi pitanjima ljudskih prava i sloboda i monitoringom rada Odbora za ljudska prava i slobode.

Članovi Delegacije Skupštine CG u PSSE, kao i većina predstavnika nadležnih institucija pozdravili su ovakav način rada Odbora za ljudska prava i slobode, koji je ovako važan međunarodni dokumenat u cilju poštovanja dužnosti i obaveza Crne Gore, u skladu sa svojom nadležnošću, razmotrio, jer prikupljene informacije i podaci, njihovo objedinjavanje, kroz zajedničku aktivnost, treba da doprinesu ukidanju faze monitoringa Crnoj Goriod strane PSSE.

Predstavnici nadležnih državnih organa predstavili su Odboru za ljudska prava i slobode i članovima Delegacije Skupštine Crne Gore u PSSE aktivnosti preduzete u ključnim oblastima koje su u centru interesovanja postupka monitoringa, a to su: završetak reforme sudstva i izmjene Ustava; kapacitet političkih partija za postizanje neophodnih kompromisa i obezbjeđivanje da se poštuju i primjenjuju prava svih manjina, uključujući i prava LGBT osoba, situacija Roma, Aškala i Egipćana; borba protiv korupcije i organizovanog kriminala i jačanje nadzornih tijela; situacija u medijima i radno okruženje obezbijeđeno novinarima; pravni status interno raseljenih lica i izbjeglica, kao i pronalaženje trajnog rješenja za iste, zasnovan na dobrovoljnom povratku ili lokalnoj integraciji.

Šef Delegacije Skupštine CG u PSSE, dr Zoran Vukčević je saopštio da realizacija brojnih zadataka datih Preporukama nije zadatak samo za Delegaciju Skupštine CG u PSSE, već za sve državne organe, Vladu, Skupštinu, lokalnu samoupravu i nevladin sektor koji zajedničkim, koordiniranim aktivnostima, na horizontalnom i vertikalnom nivou, treba da doprinesu prelasku Crne Gore iz procesa monitoringa u postmonitoring proces. Istakao je da su planirane dvije posjete koizvjestilaca PSSE Crnoj Gori u toku 2013. godine, u julu i oktobru, i s tim u vezi, neophodno je pravovremeno prikupiti sve informacije o do sada realizovanom i pripremiti se za njihove posjete.

Crna Gora je u obavezi da poštuje sve one preporuke, rezolucije i deklaracije koje Parlamentarna skupština Savjeta Evrope usvaja, a koje su obavezne i za vlade država članica Savjeta Evrope. Podsjetio je da se Crna Gora nalazi u postupku dvogodišnjeg monitoringa od strane Savjeta Evrope, a da će cjelokupno stanje i napredak ostvaren u Crnoj Gori biti predmet razmatranja na proljeće 2014. godine.

Takođe, saopštio je da je u svojstvu Šefa Delegacije Skupštine CG u PSSE od Generalnog sekretara PSSE dobio Predlog inicijative o izmjeni rada Savjeta Evrope kojom se predlaže da se monitoring uvodi za sve države- članice Savjeta Evrope ili da se uvodi monitoring po pojedinim oblastima i područjima, o čemu će se raspravljati u narednom periodu.

Iz Ministarstva unutrašnjih poslova je saopšteno da je urađeno mnogo na implementaciji Preporuka koje su u nadležnosti Ministarstva unutrašnjih poslova i, s tim u vezi, prezentirao brojne činjenice. Ostvarena je saradnja sa Savjetom Evrope, ratifikovana Evropska povelja o lokalnoj samoupravi, Madridska konvencija sa dva Protokola i Dodatni protokol uz Evropsku povelju o lokalnoj samoupravi. U toku su završne aktivnosti na izradi zakona o komunalnoj policiji, a planira se izrada predloga zakona o izmjenama i dopunama Zakona o lokalnoj samoupravi i predloga zakona o opštem upravnom postupku. Značajne su aktivnosti na implementaciji Strategije reforme javne uprave. Brojne aktivnosti su preduzete u cilju borbe protiv korupcije i organizovanog kriminala. Ministarstvo ostvaruje saradnju i sa pripadnicima LGBT populacije, a u kontinuitetu preduzima aktivnosti u cilju rješavanja statusa raseljenih i interno raseljenih lica, za šta je posebno važno učešće u tzv. Sarajevskom procesu, kao i izmjene Zakona o strancima, sa produženjem roka za pribavljanja neophodnih dokumenata za rešavanje statusa za raseljena i interno raseljena lica do kraja decembra 2013. Takođe, Ministarstvo unutrašnjih poslova pruža podršku raseljenim i interno raseljenim licima u cilju pribavljanja neophodnih dokumenata organizovanjem odlazaka za ova lica u zemlje porijekla. Po svim prijavama za napade na novinare, Ministarstvo unutrašnjih poslova i Uprava policije su postupili, a jednom novinaru je pružena policijska zaštita.

Ministarstvo pravde je preduzelo brojne aktivnosti u cilju ispunjavanja Preporuka PSSE. Sprovedena je reforma sudstva u cilju postizanja nezavisnog pravosuđa prioritet i u tom pogledu realizovan značajan broj kako normativnih aktivnosti, tako i odgovarajućih obuka za sudije i tužioce.

Iz Ministarstva pravde su saopšteni rezultati posjete Evropskog komiteta za sprječavanje mučenja i nečovječnog ili ponižavajućeg postupanja ili kažnjavanja (CPT) Crnoj Gori početkom 2013. godine. Podsticaj je što je CPT uputio, za razliku od Izvještaja iz 2008. godine, samo tri Preporuke koje se odnose na poboljšanje uslova u Kazneno popravnom domu, obezbjeđivanje bolje zdravstvene zaštite kroz povećanje broja ljekara koji pružaju zdravstvenu zaštitu osuđenim licima, obavezu da se odmah po prijemu osuđenog i pritvorenog lica, u roku od 24 sata, obavi ljekarski pregled i da se jednom osuđeniku kome je izrečena mjera obaveznog psihijatrijskog liječenja, a koje se nalazi u zatvoru, obezbijedi realizacija te mjere u drugoj državi, za šta je Ministarstvo pravde već preduzelo neophodne aktivnosti. Poboljšanje normative Zakona o izvršenju krivičnih sankcija rezultiralo je izradom dva nova zakona: zakona o izvršenju kazne zatvora i zakona o alternativnim sankcijama, koje pripremaju u saradnji sa međunarodnim ekspertima u ovoj oblasti.

Ministarstvo za ljudska i manjinska prava je preduzelo značajne aktivnosti. Formirana je Radna grupa za izmjene i dopune Zakona o zabrani diskriminacije i Zakona o Zaštitniku/ci ljudskih prava i sloboda Crne Gore na čijem poboljšanju teksta se počelo raditi. U prethodnom periodu preduzete su aktivnosti u cilju medijske promocije Zakona o zabrani diskriminacije, kao i radi edukacije policije, tužilaca, sudija, zaposlenih u državnim organima i nevladinog sektora o zabrani diskriminacije. Takođe, važna su istraživanja koja su sproveli kako bi prikupili podatke u kom stepenu je prisutna diskriminacija prema pojedinim manjinskim grupama. U oblasti manjinske politike, između ostalog, u februaru ove godine, donešena su nova pravila za izbor savjeta, a u narednom periodu treba preduzimati mjere na povećanju učešća pripadnika manjinskih naroda u organima državne uprave, lokalne samouprave i javnom sektoru. Takođe, donešena je Strategija za poboljšanje položaja RAE populacije i odgovarajući Akcioni plan, radi poboljšanja položaja RAE populacije u crnogorskom društvu.

Iz Ministarstva kulture je saopšteno da su normativni akti kojima je regulisan rad medija, prvenstveno Zakon o elektronskim medijima i Zakon o javnim radiodifuznim servisima, usklađeni sa evropskim zakonodavstvom u ovoj oblasti, a da država značajnu pomoć daje komercijalnim emiterima.

Iz Generalnog direktorata za multilateralne poslove i regionalnu saradnju u Ministarstvu vanjskih poslova i evropskih integracija je saopšteno da Ministarstvo vanjskih poslova i evropskih integracija i Misija Crne Gore u Strazburu pružaju značajnu podršku Delegaciji Skupštine CG u PSSE, što će činiti i u narednom periodu. Istakli su da je angažman Crne Gore u Kampanji Savjeta Evrope „Jedno do petoro“ visoko ocijenjen. Uspostavljena je kvalitetna saradnja sa Venecijanskom komisijom. U narednom periodu je planirana realizacija obuke za 20 sudija iz Crne Gore u Evropskom sudu za ljudska prava u Strazburu. U vezi sa poboljšanjem stanja LGBT populacije, saopštio je da je Crna Gora uključena u

projekte SE, a da su realizovane značajne aktivnosti u cilju poboljšanja položaja ove populacije u Crnoj Gori, uključujući i organizovanje Konferencije o pravima LGBT populacije u Crnoj Gori, u martu 2012. godine, kao i učešće potpredsjednika Vlade Duška Markovića na Konferenciji u Strazburu.

Iz Institucije Zaštitnika ljudskih prava i sloboda Crne Gore je saopšteno da je Crna Gora učinila mnogo na poboljšanju stanja ljudskih prava ranjive populacije, ali je diskriminacija RAE populacije, lica sa invaliditetom, LGBT populacije i dalje prisutna. I pored preduzetih aktivnosti državnih organa i pojedinih jedinica lokalne samouprave, i dalje postoje problemi u vezi sa integracijom Roma, suzbijanjem siromaštva i rješavanja njihovih socijalnih, ekonomskih i kulturnih prava. Oni se suočavaju sa brojnim problemima u oblastima: obrazovanja, stanovanja, zapošljavanja, regulisanja lične dokumentacije, zdravstvene zaštite, socijalne zaštite. Broj Roma koji su u stalnom radnom odnosu je neznan, što dodatno otežava njihov položaj. Takođe, diskriminacija lica sa invaliditetom u Crnoj Gori postoji, što se posebno ogleda kroz ograničenost pristupa javnim objektima i prostoru. Diskriminacija lica različite seksualne orijentacije u Crnoj Gori je evidentna, a mali je broj prijavljenih slučajeva ovog vida diskriminacije posljedica nedovoljno razvijene svijesti o potrebi poštovanja prava drugih, njihove različitosti i potrebi prevencije, ali i sankcionisanju svih oblika diskriminacije. Ocijenjeno je da prevencija svih oblika diskriminacije ima izuzetnu važnost za demokratizaciju društva, pri čemu je daleko najvažnija uloga institucija u sistemu obrazovanja mladih, djelovanju medija i dobri lični primjeri iskazivanja tolerancije lica iz struktura vlasti, kako na državnom, tako i na lokalnom nivou.

Ministarstvo rada i socijalnog staranja je preduzelo brojne aktivnosti u cilju rješavanja problema raseljenih i interno raseljenih lica u Crnoj Gori. Saopšteno je da je 9066 lica podnijelo zahtjev za rješavanje statusa, od čega je 5 400 riješeno. U cilju rješavanja njihovih stambenih problema, u funkciji njihove integracije u crnogorsko društvo, u toku su dva Projekta: IPA 2011, preko kojeg treba da se realizuje 97 stambenih jedinica i Regionalni stambeni program, preko kojeg treba da se realizuju 42 stambene jedinice.

Predstavnik NVO „Građanska alijansa“ je čestitao Odboru za ljudska prava i slobode na pristupu u razmatranju Preporuka u Rezoluciji PSSE 1890(2012), navodeći da bi trebalo svi društveni subjekti u Crnoj Gori da ulože dodatne napore kako bi Crna Gora postala subjekt međunarodnog prava, a ne da bude objektom monitoringa pojedinih tijela, za šta treba prvenstveno da realizuje Preporuke koje su joj upućene u cilju dostizanja odgovarajućih demokratskih standarda.

Ministarstvo unutrašnjih poslova je u proteklom periodu preduzelo brojne aktivnosti u cilju realizacije Preporuka iz Rezolucije PSSE 1890 (2012): u oblasti lokalne samouprave, Ministarstvo unutrašnjih poslova, u vezi sprovođenja preporuka Protokola 293 iz 2010. godine, koji je usvojio Kongres regionalnih vlasti Savjeta Evrope koji koristi za stručnu podršku Savjetu Evrope radi završetka reformi u oblasti lokalne demokratije, kao i da osigura transparentno, demokratsko i efikasno funkcionisanje lokalnih vlasti urađeno sledeće:

- U finalnoj fazi pripreme i upućivanja u Vladinu proceduru je Predlog zakona o komunalnoj policiji,
- Usvojen je Zakon o izmjeni i dopuni Zakona o lokalnoj samoupravi, kojim je obezbijedena javnost i transparentnost organa lokalne samouprave, organa lokalne uprave i javnih službi,
- Zajednica opština Crne Gore, kao nacionalna asocijacija opština Crne Gore je u skladu sa Sporazumom o saradnji između Vlade Republike Crne Gore i Zajednice opština Crne Gore iz 2006. godine, uključena kroz zajednički rad na zakonskim projektima koji su od značaja za ostvarivanje funkcije lokalne samouprave, uspostavljanje zajedničkih radnih grupa za praćenje, analizu i ocjenu tekuće legislative i iniciranje izmjena i dopuna propisa i kroz operativno upravljanje u projektima .

- Crna Gora će i dalje aktivnosti na reformi lokalne samouprave realizovati u skladu sa Strategijom reforme javne uprave Crnoj Gori za period 2011-2016 iz 2011. godine, posebno sprovođenje Strategije razvoja međuopštinske saradnje u Crnoj Gori za period 2011-2013. godinu, sa Akcionim planom sprovođenja 2011-2013. godine, kojom je predviđeno niz aktivnosti vezano za navedenu Preporuku.
- Crna Gora je imenovala predstavnike za članstvo u Evropskom komitetu za lokalnu i regionalnu demokratiju.
- Usvojen je Model programa borbe protiv korupcije u lokalnoj samoupravi i Model akcionog plana za borbu protiv korupcije u lokalnoj samoupravi u cilju pripreme posebnih programa i akcionih planova na lokalnom nivou ;
- Pripremljen je Vodič za izradu Programa i Akcionog plana za borbu protiv korupcije u lokalnoj samoupravi koji je poslužio jedinicama lokalne samouprave u procesu izrade i donošenja, kao i implementacije sopstvenih programa i akcionih planova.
- U saradnji sa Agencijom za međunarodnu saradnju Asocijacije opština Holandije završen je projekat „Jačanje transparentnosti i odgovornosti na lokalnom nivou u Crnoj Gori, sa siljem da se poveća nivo odgovornosti i transparentnosti lokalne administracije u Crnoj Gori za implementaciju programa borbe protiv korupcije na lokalnom nivou (2009-2011) ;
- Urađena su tri Priručnika: Priručnik o jačanju odgovornosti i transparentnosti na lokalnom nivou u Crnoj Gori“ (Priručnik za opšti model), Priručnik „Jačanje odgovornosti i transparentnosti na lokalnom nivou” (Specifični modul) i „Uključivanje civilnog društva u jačanju odgovornosti i transparentnosti na lokalnom nivou u Crnoj Gori“ (Priručnik za specifični model).

U dijelu reforme državne uprave, do sada su Ministarstvo unutrašnjih poslova i Uprava za kadrove realizovali značajan broj aktivnosti za koje su Okvirnim akcionim planom određeni kao nosioci.

Kada je u pitanju oblast državne uprave, Strategija prepoznaje pravce daljih aktivnosti na osnovu kojih su definisane i pojedinačne aktivnosti u okviru Akcionog plana za njenu implementaciju, i to: Strukturno prilagođavanje sistema državne uprave, Stabilizacija javnih finansija, Unapređenje službeničkog sistema, Ostvarenje većeg kvaliteta propisa i strateških dokumenata, Unaprjeđenje upravnog postupanja, Unapređenje sistema e-uprave u organima državne uprave i Unaprjeđenje inspekcijskog sistema.

U skladu sa utvrđenim pravcima aktivnosti realizovan je znatan broj aktivnosti: dvije aktivnosti strateškog, analitičkog i programskog karaktera, dok je realizacija jedne aktivnosti u toku, 19 aktivnosti normativnog karaktera, dok je realizacija tri aktivnosti u toku. Pripremljeno je i usvojeno pet zakonskih propisa (od čega su četiri izmjene i dopune zakona) i 14 podzakonskih propisa (od čega su tri izmjene i dopune podzakonskih akata) i 16 drugih aktivnosti, od kojih je većina u toku.

Povodom aktivnosti na planu izrade novog Zakona o opštem upravnom postupku, formirana je Radna grupa koja je pripremila Nacrt zakona, o kome je javna rasprava u toku, a trajaće do 31. marta 2013. godine. Po pitanju implementacije Zakona o državnim službenicima i namještenicima, Vlada Crne Gore, Ministarstvo unutrašnjih poslova i Uprava za kadrove stvorili su sve uslove za početak primjene novog Zakona. Donijeti su podzakonski akti neophodni za

početak primjene, Smjernice za pripremu planova integriteta, konstituisani su Komisija za žalbe i Etički odbor.

U vezi sa Preporukama iz Rezolucije koje se odnosi na **pravni status raseljenih i interno raseljenih lica i pronalaženja trajnog rješenja za ova lica**, u Ministarstvu unutrašnjih poslova trajno rješavanje statusa raseljenih i interno raseljenih lica koja borave u Crnoj Gori omogućeno je priznavanjem prava na stalno nastanjenje ili privremeni boravak, kroz donošenje Zakona o dopunama Zakona o strancima („Sl. list CG“, broj 72/09), koji je stupio na snagu 7. novembra 2009. godine, čime su stvoreni svi neophodni uslovi za rješavanje njihovog statusa. Raseljenim i interno raseljenim licima, koja nemaju važeću putnu ispravu potrebnu za ostvarivanje prava na stalno nastanjenje, omogućeno je dobijanje privremenog boravka do obezbjeđivanja važeće putne isprave, a najduže tri godine od dana odobravanja tog boravka. Prije svega, treba istaći da je Vlada Crne Gore, na sjednici od 24. januara 2013. godine, utvrdila Predlog zakona o dopuni Zakona o strancima kojim će rok za podnošenje zahtjeva za odobravanje stalnog nastanjenja i privremenog boravka raseljenim i interno raseljenim licima biti produžen do 31. decembra 2013.godine, a koji je Skupština Crne Gore usvojila po skraćenom postupku. Podsjećanja radi, rok za podnošenje zahtjeva za regulisanje statusa, propisan Zakonom o dopunama Zakona o strancima, koji je stupio na snagu 7. novembra 2009. godine, bio je dvije godine, tj. do 7. novembra 2011. godine. Kako do tog datuma broj podnijetih zahtjeva nije bio na zadovoljavajućem nivou (oko 7.000 zahtjeva), Skupština Crne Gore je krajem 2011. godine donijela Zakon o dopuni Zakona o strancima, kojim je rok za podnošenje zahtjeva produžen do 31. decembra 2012. godine. To znači da bi donošenje trenutno predloženog Zakona o dopuni Zakona o strancima, kojim se rok produžava do 31. decembra 2013. godine, predstavljalo drugo produženje roka.

U pogledu obezbjeđivanja pomoći raseljenim i interno raseljenim licima u pribavljanju dokumenata, potrebnih za regulisanje statusa u Crnoj Gori, u okviru procesa «Sarajevske inicijative», Ministarstvo unutrašnjih poslova Crne Gore je zaduženo da inicira i koordinira radom Regionalne tehničke radne grupe za pojednostavljivanje procedura pribavljanja dokumentacije. Do sada, Ministarstvo unutrašnjih poslova je bilo organizator pet sastanaka Regionalne radne grupe i može se konstatovati da je ista ostvarila značajne rezultate u svom radu. Prije svega, animirala je nadležne organe država iz kojih dolaze raseljena i interno raseljena lica da aktivnije pristupe rješavanju određenih problema ovih lica i uspjela da otkloni nedoumice ili eventualne prepreke u pogledu pribavljanja dokumenata, upisa i naknadnog upisa u registre rođenih i državljana i utvrđivanja državljanstva ovih lica, jer su stvoreni pravni mehanizmi za regulisanje njihovog statusa, kako u državama porijekla, tako i u samoj Crnoj Gori. Radna grupa je zaključila da lica rođena u republikama bivše SFRJ i SRJ, ne mogu postati lica bez državljanstva, jer se državljanstvo može steći porijeklom (upisom, naknadnim upisom ili utvrđivanjem), dok dijete nezavisno od republike, sada države rođenja, državljanstvo može steći po državljanstvu roditelja. Raseljena i interno raseljena lica zahtjev za izdavanje dokumenata mogu podnijeti kod nadležnog organa svoje države ili u diplomatsko-konzularnim predstavništvima zemalja porijekla (BiH, Hrvatska, Srbija). Predstavnici Evropske komisije, UNHCR-a i OEBS-a odali su priznanje naporima koje Radna grupa ulaže u cilju trajnog rješavanja pitanja raseljenih i interno raseljenih lica, navodeći da bi način rada i zalaganje ove grupe mogli biti dobar primjer nekim drugim postojećim regionalnim inicijativama.

Još jedan primjer posvećenosti Vlade Crne Gore, odnosno Ministarstva unutrašnjih poslova da pruži pomoć interno raseljenim licima sa Kosova u pogledu pribavljanja potrebne dokumentacije, predstavlja i iniciranje i zaključivanje Sporazuma između Vlade Crne Gore i Vlade Republike Kosova o naknadnom upisu interno raseljenih lica sa Kosova koja borave u Crnoj Gori u osnovne registre i registar državljana Republike Kosova, koji je potpisan u junu 2011. godine. Takođe, Ministarstvo unutrašnjih poslova je, u cilju dodatnog olakšavanja i podsticanja, prije svega pripadnika RAE populacije iz Kampa Konik, da podnesu zahtjev za regulisanje svog statusa u Crnoj Gori, u septembru 2011. godine otvorilo na Koniku svoju kancelariju za primanje zahtjeva za odobravanje stalnog nastanjenja i privremenog boravka za populaciju koja živi u oblasti Konika. Kancelarija je radila do 31. decembra 2011. godine i u njoj je ukupno podnijeto 97 zahtjeva. Nadležni organi Crne Gore, uz podršku UN sistema u Crnoj Gori i kroz saradnju u regionalnom procesu, olakšavaju proces pribavljanja potrebne dokumentacije za regulisanje statusa raseljenih i interno raseljenih lica. Zavod za zbrinjavanje izbjeglica kontinuirano sprovodi mjere na identifikaciji najugroženijih lica kojima je potrebna pomoć u obezbjeđivanju dokumentacije iz države porijekla i plaćanja administrativnih taksi za izdavanje ovih dokumenata i, u tom cilju, organizuje kolektivne odlaske za Srbiju i Kosovo. U planu su novi kolektivni odlasci za Kosovo i Srbiju i već je identifikovan određeni broj lica koji će se u narednom periodu odvesti na Kosovo i Srbiju u cilju pribavljanja neophodnih dokumenata. Posebne aktivnosti su realizovane radi naknadnog upisa lica u registar rođenih u Crnoj Gori, ukoliko je dijete rođeno van porodilišta ili druge zdravstvene ustanove.

U vezi sa postupanjem po prijavama i saznanjima o kršenju ljudskih prava i osnovnih sloboda, Ministarstvo unutrašnjih poslova – Uprava policije, shodno svojim nadležnostima, postupalo je po svim prijavama i saznanjima o kršenju ljudskih prava i osnovnih sloboda, bez izuzetka, pa tako i LGBT osoba. Sa posebnim senzibilitetom preduzimate su zakonom utvrđene mjere i aktivnosti na otkrivanju i procesuiranju svih slučajeva diskriminacije na osnovu seksualnog i rodnog identiteta, homofobije i govora mržnje, gdje se kao oštećeni pojavljuju pripadnici LGBT populacije. Postupajući po prijavama, policijski službenici su identifikovali jedan broj lica, procesuirali postupke prema nadležnom tužiocu ili Područnom organu za prekršaje, dok je za pojedine radnje konstatovano da nema elemenata krivičnog djela ili prekršaja. U cilju poboljšanja stručnih kapaciteta i edukacije za postupanje u ovakvim slučajevima, jedan broj službenika Uprave policije je prisustvovao i aktivno učestvovao u raznim vidovima obuka, seminara i konferencija u organizaciji domaćih i inostranih subjekata koji se bave ovom problematikom.

Prioritet u radu Ministarstva unutrašnjih poslova i Uprave policije u skladu sa Zaključcima Vlade i Preporukama EU, bio je sprečavanje i otkrivanje krivičnih djela organizovanog kriminala i korupcije. U toku 2012. godine, na osnovu prikupljenih operativnih podataka i saznanja, pokrenuto je više aktivnosti na otkrivanju, dokazivanju i procesuiranju počinitelaca krivičnih djela organizovanog kriminala nadležnom tužiocu. Jedan broj ovih aktivnosti je okončan podnošenjem krivičnih prijava. Specijalnom tužiocu za borbu protiv organizovanog kriminala, korupcije, terorizma i ratnih zločina podnijete su dvije krivične prijave, protiv 21 lica zbog počinjena 52 krivična djela, a posebno je istakao dvije akcije: »Toronto« i »Zelena milja«.

Nadležnim tužiocima je podnijeto 69 krivičnih prijava protiv 92, od kojih 89 fizičkih i 3 pravna lica kojima je prijavljeno 96 koruptivnih krivičnih djela, a materijalna šteta uzrokovana ovim djelima je 1.183.656 eura. Od ovog broja krivičnih prijava, Specijalnom tužiocu je procesuirano 8 krivičnih prijava protiv 25 lica (24 fizička lica i jednog pravnog lica), zbog počinjenih 28 koruptivnih krivičnih djela, dok je osnovnim državnim tužiocima procesuirana 61 prijava protiv 71 lica (69 fizičkih i dva pravna lica) zbog počinjenih 68 koruptivnih krivičnih djela. Naveo je da je, u toku 2012. godine, završena i finansijska istraga za predmet „Trio“, otvorena u odnosu 17 na lica, koja su prepoznata kao organizatori i ključni članovi kriminalne grupe.

Po svim prijavama za napade na novinare, Ministarstvo unutrašnjih poslova i Uprava policije su postupili, a jednoj novinarki je i sada obezbijedena policijska zaštita.

U svim slučajevima upotrebe sredstava prinude, ocjenjivali su zakonitost upotrebe sredstava prinude, kao i da li je došlo do prekoračenja ovlašćenja, pa su podnešene krivične prijave protiv 16 službenika Uprave policije zbog osnovane sumnje da su počinili 19 krivičnih djela zbog kojih se gonjenje preduzima po službenoj dužnosti.

Iz **Ministarstva pravde** je saopšteno da je **nezavisno i samostalno pravosuđe** od strateške važnosti za opštu društvenu demokratizaciju, kao i za ostvarenje interesa Crne Gore u daljem procesu evropskih integracija. Postojeći ustavni i zakonodavni okvir predstavlja dobru pravnu osnovu za uspostavljanje nezavisnosti i efikasnosti pravosuđa. Naročito unapređenje je ostvareno zakonodavnim izmjenama iz 2011. godine kada su unaprijeđeni kriterijumi za izbor sudija i državnih tužilaca, kao i postupci izbora članova Sudskog i Tužilačkog savjeta. Ova ocjena proizilazi iz Izvještaja EK o napretku Crne Gore za 2012. godinu, kao i iz Izvještaja o analitičkom pregledu zakonodavstva za Poglavlje 23- Pravosuđe i temeljna prava.

Međutim, ocijenjeno je da je potrebno dalje jačati pristup nezavisnosti i samostalnosti pravosuđa kroz izmjene Ustava u dijelu odredaba koje uređuju pravosuđe, naročito odredbi o izboru predsjednika Vrhovnog suda, sastavu Sudskog savjeta, izboru Vrhovnog državnog tužioca, državnih tužilaca i Tužilačkog savjeta. Reforma pravosuđa na zakonodavnom nivou treba da bude usmjerena na unapređenje kriterijuma za napredovanje i ocjenjivanje rada sudija, kao i unapređenje postupka odgovornosti sudija i državnih tužilaca na osnovu transparentnih i objektivnih kriterijuma.

Značajan strateški cilj reforme pravosuđa je postizanje efikasnosti, a u proteklom periodu su značajni rezultati ostvareni na planu pune implementacije Zakonika o krivičnom postupku i novog koncepta tužilačke istrage i rješavanja zaostalih predmeta, a što je rezultat seta preduzetih mjera i to: unapređenje procesnih zakona, veliki broj edukacija sudija i državnih tužilaca koji se sprovodi u okviru Centra za edukaciju nosilaca pravosudne funkcije i uz pomoć međunarodnih organizacija, mogućnost upućivanja sudija, uvođenje prekovremenog rada, alternativni načini rješavanja sporova i razvoj odnosno uspostavljanje drugih pravosudnih tijela (advokati, notari, sudski vještaci, sudski tumači).

Posebno značajne aktivnosti koje se trenutno sporovode na planu reforme pravosuđa, a koje imaju za cilj da doprinosu efikasnosti su: racionalizacija pravosudne mreže, unapređenje organizacione strukture, kapaciteta i ovlašćenja državnih organa i organa uprave u borbi protiv organizovanog kriminala i korupcije, unapređenje krivičnog zakonodavstva i uvođenje javnih izvršitelja.

Analizu za potrebe racionalizacije pravosudne mreže, Vlada je usvojila na sjednici od 14. februara 2013. godine, a rezultati Analize su pokazali da racionalizacija postojeće mreže sudova treba da obuhvati kako normativne tako i institucionalne promjene. Što se tiče institucionalnih

promjena potrebno je izvršiti spajanje dva privredna suda u jedan sa sjedištem u Podgorici, zatim izvršiti centralizaciju nadležnosti, formiranjem jednog specijalizovanog odjeljenja u Višem sudu u Podgorici za krivična djela organizovanog kriminala, korupcije, terorizma i ratnih zločina, kao i promjene u organizaciji Specijalizovanog odjeljenja za borbu protiv organizovanog kriminala, korupcije, terorizma i ratnih zločina pri Vrhovnom državnom tužilaštvu. Navedene promjene biće detaljnije uređene Planom racionalizacije koji će sadržati konkretne aktivnosti koje treba preduzeti, rokove i nadležne organe.

Takođe, u cilju jačanja borbe protiv organizovanog kriminala i korupcije, a u susret racionalizaciji pravosudne mreže, planirana je izrada analize kojom će se obraditi podaci o vrsti, organizacionoj strukturi, nadležnostima i ovlašćenjima državnih organa i posebnih organizacionih jedinica u borbi protiv organizovanog kriminala i korupcije. Statistički podaci o rezultatima rada ovih državnih organa daće presjek uspješnosti dosadašnje međuinstitucionalne saradnje i nivoa razmjene podataka neophodnih za efikasno sprovođenje istraga, odnosno krivičnog postupka u predmetima organizovanog kriminala i korupcije. Analiza će sadržati i predlog mjera za prevazilaženje postojećih normativnih i institucionalnih ograničenja u borbi protiv organizovanog kriminala i korupcije. Tekst pripremljenog Predloga zakona o izmjenama i dopunama Krivičnog zakonika je fokusiran na usaglašavanje materijalnog krivičnog zakonodavstva sa pravnom tekovinom EU, standardima SE i UN, kao i preporukama brojnih međunarodnih tijela. U opštem dijelu Krivičnog zakonika predviđena je mogućnost izvršenja kazne zatvora u prostorijama za stanovanje, zatim posebna okolnost za odmjeravanje kazne za krivično djelo učinjeno iz mržnje, proširene su mjere bezbjednosti na još dvije mjere i to zabranu približavanja i udaljenje iz stana, kao i date definicije žrtve, imovinske koristi i mita. U posebnom dijelu Krivičnog zakonika predloženo je dalje unapređenje brojnih postojećih rješenja kao i uvođenje novih krivičnih djela. Takođe, razmatra se potreba izmjene Zakonika o krivičnom postupku naročito u pogledu: mjera tajnog nadzora, pravo na odbranu po službenoj dužnosti, ovlašćenja i radnji policije u uviđaju. Stvorene su pretpostavke za uvođenje javnih izvršitelja radi povećanja efikasnosti izvršenja sudskih odluka u građanskim stvarima i jačanja pravne sigurnosti. Donijeti su podzakonski akti, održane je obuka za pripremu kandidata za polaganje ispita za javnog izvršitelja i organizovan je ispit. U ovoj godini će biti usvojena Strategija reforme pravosuđa 2013- 2018. koja će odrediti dalje pravce reforme pravosuđa i utvrđeni akcioni planovi za otvaranje pregovora za Poglavlja 23 i 24.

Iz Sektora za izvršenje krivičnih sankcija Ministarstva pravde podsjetili su na posjetu Evropskog komiteta za sprječavanje mučenja i nečovječnog ili ponižavajućeg postupanja ili kažnjavanja (CPT) 2008. godine kada je Crnoj Gori upućen značajan broj Preporuka radi poboljšanja stanja. U februaru 2013. godine CPT je opet posjetio Crnu Goru i tom prilikom je CPT uputio samo tri Preporuke koje se odnose na: poboljšanje higijenskih uslova u Kazneno popravnom domu, obezbjeđivanje bolje zdravstvene zaštite kroz povećanje broja ljekara koji pružaju zdravstvenu zaštitu osuđenim licima, obavezu da se odmah po prijemu osuđenog i pritvorenog lica, u roku od 24 sata, obavi ljekarski pregled i da se u zdravstvenom kartonu evidentira njihovo zdravstveno stanje i preporuka da se osuđeniku, kome je izrečena mjera obaveznog psihijatrijskog liječenja, a koji se nalazi u zatvoru, obezbijedi realizacija te mjere, za šta je Ministarstvo pravde već preduzelo neophodne aktivnosti. Osuđenik je prethodno bio smješten u Specijalnoj psihijatrijskoj bolnici u Dobroti, ali da nije zadržan iz bezbjednosnih razloga i negodovanja mještana. Ministarstvo pravde Crne Gore je u intenzivnoj komunikaciji sa Ministrstvom pravde Srbije kako bi se ovom licu obezbijedilo liječenje u Psihijatrijskoj bolnici u Beogradu, s obzirom da je srpski državljanin i nada se da će uskoro biti realizovan transfer. Od

strane CPT-a nije utvrđen nijedan slučaj zloupotrebe ovlaštenja od strane službenika Uprave policije, a u junu će biti dostavljen detaljan Izvještaj o posjeti CPT-a.

Što se tiče normativnog okvira u oblasti izvršenja krivičnih sankcija, saopšteno je da Ministarstvo pravde, u saradnji sa partnerima iz Kraljevine Holandije i Republike Njemačke, realizuje Projekat koji je počeo u januaru 2013. godine i traje 18 mjeseci, a njegov glavni cilj je poboljšanje uslova u zatvorima, smanjenje zatvorske populacije, jačanje alternativnih sankcija, posebno u dijelu koji se odnosi na sprovođenje nadzora nad uslovnim otpustom, uslovnom osudom, uslovnom osudom sa zaštitnim nadzorom i kaznom rada u javnom interesu. U Sektoru za izvršenje krivičnih sankcija djeluje i Odsjek za uslovnu slobodu, a službenici Probacionog sektora Ministarstva pravde će po prvi put vršiti nadzor nad navedenim institutima. Prošle godine zatvorenici organizovali štrajk, nezadovoljni realizacijom mjera uslovne slobode, ali nijesu bili ispravno informisani o institutu uslovne slobode, jer su smatrali da nakon 2/3 odslužene kazne, po automatizmu, stiču pravo na uslovnu slobodu, što nije tačno, jer oni tad stiču pravo da upute zahtjev za uslovnu slobodu o kojem odlučuje nadležna Komisija koju čine Ministar pravde i sedam članova. U toku je obuka službenika Probacionog sektora Ministarstva pravde o nadzoru nad novim institutima koji će se realizovati u narednom periodu.

Poboljšanje normative Zakona o izvršenju krivičnih sankcija donešenog 2004. godine rezultiraće izradom dva nova Predloga zakona: zakona o izvršenju kazne zatvora i zakona o alternativnim sankcijama, koje pripremaju u saradnji sa međunarodnim ekspertima u ovoj oblasti. U toku su pregovori sa Evropskom razvojnom bankom oko projekta za izgradnju zatvora za duge kazne, zatvora u Bijelom Polju i zatvorske bolnice.

Iz Ministarstva za ljudska i manjinska prava je saopšteno da je ostvaren napredak u sistemu zaštite ljudskih prava, a da je osnovna djelatnost Sektora za zaštitu ljudskih prava implementacija zakona kojima se doprinosi poštovanju, ostvarenju i zaštiti ljudskih prava i sloboda svih građana. U toku ove godine planirana je izmjena Zakona o zabrani diskriminacije i Zakona o Zaštitniku/ci ljudskih prava i sloboda Crne Gore, zbog čega je Ministarstvo već formiralo Radne grupe koje čine predstavnici nadležnog ministarstva, institucije Ombudsmana, Odbora za ljudska prava i slobode i nevladinog sektora. Po usvajanju Zakona o zabrani diskriminacije, Ministarstvo za ljudska i manjinska prava, u saradnji sa OEBS-om, preduzelo aktivnosti na izradi Plana implementacije Zakona o zabrani diskriminacije koji je podrazumijevao plan edukacije i plan medijske promocije u cilju stvaranja tolerantnijeg okruženja prema manjinskim grupama, posebno ranjivim kategorijama stanovništva. Plan edukacije bio je vrlo ozbiljno osmišljen, realizovan je tokom cijele godine i polaznici su na kraju programa dobijali odgovarajuće sertifikate. Realizovane su obuke za zaposlene u državnim organima i institucijama, Instituciji Ombudsmana, policijske službenike, sudije, tužioce, kao i predstavnike nevladinog sektora. Takođe su organizovane obuke za zaposlene u organima lokalne samouprave, a u toku je realizacija obuke za zaposlene u inspekcijским organima. Medijska kampanja je bila veoma značajna i uticala je na promjenu odnosa prema ranjivim kategorijama stanovništva. Prošle godine zbog nedostatka finasijskih sredstava nijesu realizovane takve aktivnosti, ali će se kampanja nastaviti tokom 2013. godine. Takođe, veoma važna su i istraživanja čiji rezultati ukazuju da li ima promjena u odnosu prema manjinskim grupama. U završnoj je fazi izrada Strategije za unapređenje položaja LGBT osoba u Crnoj Gori, za koju je bilo planirano da se usvoji do kraj I kvartala. Ministarstvo za ljudska i manjinska prava preduzima i brojne aktivnosti u cilju implementacije Preporuka iz Izvještaja Evropske komisije o napretku Crne Gore.

Takodje je saopšteno da je u poslednjih nekoliko godina gotovo zaokružen zakonodavni okvir u oblasti manjinske politike, kako donošenjem određenih zakona, tako i zbog činjenice da je Ustavom Crne Gore utvrđeno da potvrđeni međunarodni ugovori i opšte prihvaćena pravila međunarodnog prava postaju sastavni dio unutrašnjeg pravnog poretka i neposredno se primjenjuju kada odnose uređuju drugačije od unutrašnjeg zakonodavstva. Crna Gora je posle obnove nezavisnosti prihvatila set konvencija Ujedinjenih nacija i Savjeta Evrope kojima su regulisana manjinska prava. Takođe, pored jačanja postojećih institucionalnih kapaciteta, stvorene su i nove institucije za zaštitu manjinskih prava. Naglašeno je da je prije dva mjeseca Ministarstvo za ljudska i manjinska prava utvrdilo Pravila za izbor novih savjeta manjinskih zajednica. Zastupljenost manjina u organima javne vlasti, državne uprave i lokalne samouprave nije na zadovoljavajućem nivou, pa je neophodno preduzeti određene aktivnosti na povećanju njihove zastupljenosti u navedenim organima. Vlada Crne Gore u poslednjih nekoliko godina ulaže ogromne napore u poboljšanje položaja RAE populacije, radi njihove integracije u crnogorsko društvo, a da je prošle godine usvojena Strategija za unapređenje položaja Roma i Egipćana u Crnoj Gori za period 2012- 2016, urađen je Akcioni plan kojim je definisano deset prioritarnih oblasti: rješavanje pravnog statusa, obrazovanje, zapošljavanje i prava iz radnog odnosa, zdravlje i zdravstvena zaštita, socijalna i dječja zaštita, nasilje nad ženama i nasilje u porodici, učešće Roma u javnom i političkom životu, unapređenje uslova stanovanja, zaštita kulture i jezičkog identiteta i oblast informisanja. U proteklih godinu dana preduzete su brojne aktivnosti u svim ovim oblastima, a tako će biti i u narednom periodu. Za realizaciju svih ovih aktivnosti, i pored ekonomske krize, izdvajaju se značajna sredstva, ali još uvijek je prisutan veliki jaz između pripadnika RAE populacije i ostalih građana Crne Gore.

Iz **Ministarstva kulture** je saopšteno da Crnoj Gori nijesu upućene Preporuke kojima bi se sugerisale izmjene zakona kojima se regulišu medijska prava i slobode. U cilju očuvanja pluralizma medijske scene u Crnoj Gori, u 2011. godini, definisan je trogodišnji Program državne pomoći emiterima/elektronskim medijima na osnovu kojeg je utvrđena dinamika preuzimanja duga koji komercijalni emiteri imaju prema Agenciji za elektronske komunikacije i Radio-difuznom centru u iznosu od 4.447.639,61 €. Obaveze za 2011. i 2012.godinu u iznosu od 2.148.174,81€ i 1.512.197,48€ su u potpunosti realizovane. U procesu realizacije je i preostala obaveza za 2013.godinu. U kontekstu stvaranja osnovnih tehničkih uslova za funkcionisanje Medijskog savjeta za samoregulaciju, definisan je trogodišnji transparentan i nezavisan model finansiranja ovog samoregulatornog tijela. Shodno definisanom modelu, obaveza za 2012.godinu je izvršena prema utvrđenoj dinamici.

U cilju jačanja slobode medija i nezavisnosti profesionalnog novinarstva, od strane medijskih kuća i medijskih udruženja konstituisana su tri samoregulatorna tijela u oblasti medija i to: Medijski savjet za samoregulaciju kojem je pristupilo 19 medija, Savjet za štampu kojem su pristupila tri medija i Samoregulatorni savjet za lokalnu i periodičnu štampu kojem je pristupilo 11 medija. Ovim je zaokružen institucionalni okvir u oblasti medija, jer sa jedne strane politički, institucionalno i finansijski nezavisno funkcionise regulator za oblast elektronskih medija – Agencija za elektronske medije u skladu sa Zakonom o elektronskim medijima, dok sa druge strane su uspostavljena tri samoregulatorna tijela za oblast elektronskih i štampanih medija koja imaju za cilj uspostavljanje mehanizama za poštovanje etičkih pravila i novinarskih kodeksa od strane medija, koji su njihovi članovi.

Takodje, Izmjenama i dopunama Krivičnog zakonika iz jula 2011. godine dekriminalizovana je kleveta i uvreda. Satisfakcija za ovo djelo sada se ostvaruje isključivo u građanskom postupku.

Iz Generalnog direktorata za multilateralu i regionalnu saradnju u **Ministarstvu vanjskih poslova i evropskih integracija** je saopšteno da postoji dobra saradnja između Ministarstva vanjskih poslova i evropskih integracija, Misije Crne Gore u Strazburu i Delegacije Skupštine CG u PSSE. Posebno je istaknuta posvećenost Misije Crne Gore u Savjetu Evrope na obezbjeđivanju podrške i pomoći Delegaciji Skupštine CG u PSSE, prilikom boravka na zasjedanjima u Strazburu. Ocijenjena je korisnom inicijativa šefa Delegacije Skupštine CG u PSSE, dr Zorana Vukčevića da se saradnja Delegacije sa Misijom u Strazburu dodatno intenzivira, što će doprinijeti povećanju vidljivosti i djelotvornosti Crne Gore u Savjetu Evrope. Izraženo je uvjerenje da će članovi Delegacije Skupštine CG u PSSE nastaviti sa aktivnim učešćem u svim važnim aktivnostima Savjeta Evrope. Posebno je istaknuta aktivnosti Crne Gore u okviru Kampanje Savjeta Evrope „Jedno od petoro“, protiv seksualnog zlostavljanja i iskorišćavanja djece, što je prepoznato i od Savjeta Evrope kada je crnogorski Akcioni plan za sprovođenje Kampanje promovisan kao model koji treba da slijede ostale zemlje. U vezi sa Preporukom za izmjene Ustava Crne Gore, uspostavljena je saradnja sa Venecijanskom komisijom koja je dala Mišljenje na Nacrt amandmana na Ustav, a sjednici Venecijanske komisije je prisustvovao i predsjednik Skupštine Ranko Krivokapić, dok je ambasadorica Ana Vukadinović prisustvovala kao predstavnik Komiteta ministara. Ministarstvo vanjskih poslova i evropskih integracija i Misija Crne Gore pri Savjetu Evrope su posredovali prilikom organizovanja obuka za sudije i savjetnike Ustavnog suda, a 20 pravnika, tužilaca, advokata i sudija učestvovalaće na obuci u Evropskom sudu za ljudska prava u Strazburu tokom maja 2013. godine. Crna Gora aktivno učestvuje u svim aktivnostima koje se sprovode u Savjetu Evrope na planu borbe protiv korupcije i organizovanog kriminala. Preporuke se veoma pažljivo sprovode, a zemlja je uvažena zbog svog efikasnog djelovanja na tom planu. U odnosu na prava manjinske populacije, LGBT populacije i položaj RAE stanovništva, istaknuto je da je Crna Gora uključena u zajedničke programe Savjeta Evrope i Evropske unije za promociju ljudskih prava i prava manjina od decembra 2011. godine. U Podgorici je Kancelarija SE koja se bavi implementacijom regionalnog projekta za promociju ljudskih i manjinskih prava, što predstavlja posebno priznanje za državu. Crna Gora je korisnik projekta za unapređenje položaja LGBT populacije, da je u martu 2012. godine organizovana Konferencija o pravima LGBT populacije u Crnoj Gori, čiji je domaćin bio Predsjednik Vlade, a da je potpredsjednik Vlade Duško Marković učestvovao na Konferenciji u Strazburu, gdje je Crna Gora proglašena liderom u regionu u ovoj oblasti. Saopšteno je da se u saradnji sa Bankom za razvoj Savjeta Evrope sprovodi tzv. Housing program-Program za stanovanje kojim se obezbjeđuju sredstva za rešavanje stambenih potreba raseljenih i interno raseljenih lica. U proteklom periodu Crnu Goru su posjetile brojne ekspertske delegacije i nadzorni timovi (CPT, ECRI). Takođe su brojne posjete delegacija Savjeta Evrope Crnoj Gori. Nedavno je Ministar za ljudska i manjinska prava bio u posjeti Savjetu Evrope. Izvjestioci PSSE su informisani o svim aktivnostima u Crnoj Gori. Zaključeno je da je neophodno uspostaviti saradnju Delegacije Skupštine CG u PSSE sa drugim organima i institucijama u Crnoj Gori a iz Ministarstva vanjskih poslova i evropskih inetgracij obećano je da će i Misija Crne Gore u Strazburu i u narednom periodu biti na raspolaganju Delegaciji Skupštine CG u PSSE.

Zaštitnik ljudskih prava i sloboda Crne Gore je saopštio da je Crna Gora učinila mnogo na poboljšanju stanja ljudskih prava ranjive populacije, ali da je diskriminacija RAE populacije, lica sa invaliditetom, pripadnika manjinskih naroda i drugih manjinskih nacionalnih zajednica i LGBT populacije i dalje prisutna. Pripadnici manjinskih naroda i drugih manjinskih nacionalnih zajednica nijesu u dovoljnoj mjeri zastupljeni u državnim organima, organima javne

uprave i lokalne samouprave. I pored preduzetih aktivnosti državnih organa i pojedinih jedinica lokalne samouprave i dalje postoje problemi u vezi sa integracijom Roma, suzbijanjem siromaštva i rješavanjem njihovih socijalnih, ekonomskih i kulturnih prava. Oni se suočavaju sa brojnim, veoma izraženim, problemima u oblastima: obrazovanja, stanovanja, zapošljavanja, regulisanja lične dokumentacije, zdravstvene zaštite i socijalne zaštite. Broj Roma koji su u stalnom radnom odnosu je neznan. Problem regulisanja lične dokumentacije za pripadnike romske zajednice je od vitalnog značaja, jer je to preduslov u ostvarivanju njihovih osnovnih ljudskih prava. Treba nastaviti i istrajati u rješavanju ovog problema i u narednom periodu. Zaštitnik ljudskih prava i sloboda Crne Gore smatra da su Romi specifična, istorijski zapostavljena, najranjivija etnička manjina. Stoga, nadležni državni organi imaju i posebne obaveze i odgovornost u stvaranju uslova za njihov život i društvenu afirmaciju. Još uvijek nije riješeno pitanje izmještanja Kampa na Koniku i građanima koji borave u tom Kampu nijesu obezbijeđeni bolji uslovi za život.

Crna Gora je pozvana da obezbijedi veći pristup ženama u politici, a izbornim zakonom je utvrđeno da 30% mjesta na izbornim listama pripada ženama, ali nije obezbijeđena primjena zipp modela po kojem bi i 30% mjesta u Parlamentu pripalo ženama.

Zaštitnik je mišljenja da diskriminacija lica sa invaliditetom u Crnoj Gori postoji, što se posebno ogleda kroz ograničenost pristupa javnim objektima i prostoru. Zaštitnik je mišljenja da je diskriminacija lica različite seksualne orijentacije u Crnoj Gori evidentna, a da je mali broj prijavljenih slučajeva ovog vida diskriminacije posljedica nedovoljno razvijene svijesti o potrebi poštovanja prava drugih, njihove različitosti i potrebi prevencije, ali i sankcionisanju svih oblika diskriminacije. Zaštitnik je ocijenio da prevencija svih oblika diskriminacije ima izuzetnu važnost za demokratizaciju društva, pri čemu je daleko najvažnija uloga institucija u sistemu obrazovanja mladih, djelovanju medija i dobri lični primjeri iskazivanja tolerancije lica iz struktura vlasti, kako na državnom, tako i na lokalnom nivou. Zaštitnik je mišljenja da diskriminacija lica sa invaliditetom u Crnoj Gori postoji, što se posebno ogleda kroz ograničenost pristupa javnim objektima i prostoru.

Zaštitnik je saopštio da raseljena lica moraju biti briga ne samo crnogorskih institucija, nego i međunarodnih, kao i institucija onih država iz kojih su ta lica došla u Crnu Goru. Stoga, treba naći najoptimalnije rješenje za raseljena lica koja su nastanjena u Crnoj Gori. Treba im obezbijediti integraciju u crnogorsko društvo ili održiv povratak, što podrazumijeva ekonomske i bezbjedonosne garancije, naravno saglasno njihovoj volji.

Zaštitnik je mišljenja da je diskriminacija lica različite seksualne orijentacije u Crnoj Gori evidentna. Mali broj prijavljenih slučajeva ovog vida diskriminacije je posljedica nedovoljno razvijene svijesti o potrebi poštovanja prava drugih, njihove različitosti i potrebi prevencije, ali i sankcionisanju svih oblika diskriminacije. Bez promjene svijesti i kulturnog konteksta ne može doći do kvalitetnijih promjena i napretka u poštovanju ljudskih prava i sloboda. Zaštitnik je mišljenja da ljudska prava osoba različite seksualne orijentacije i rodnog identiteta (LGBT osobe) u Crnoj Gori nijesu zaživjela. Saopštio je da je PSSE pozvala Crnu Goru da obezbijedi slobodu mirnog okupljanja ovim licima, za šta napore treba da ulože svi nadležni organi.

Takođe, Preporuka PSSE je da se obezbijede neophodna sredstva kako bi Ombudsman postao efikasan i efektivan mehanizam za zaštitu od diskriminacije i prevenciju torture. Istakao je da je Zaštitnik u prošloj godini obezbijedio potrebno ljudske resurse: u oblasti prevencije torture prošle godine imenovan je zamjenik, primljena su dva službenika, a u oblasti zaštite od diskriminacije primljen je jedan službenik, prijem drugog službenika je u toku, prošle godine su dva puta raspisivali oglas, interni i javni, a nakon Predsjedničkih izbora, raspisaće opet oglas,

kako bi popunili to radno mjesto. Očekuje da će se u narednoj budžetskoj godini obezbijediti uslovi za prijem novih službenika.

U vezi sa izlaganjem pomoćnice ministra pravde oko obaveznog psihijatrijskog liječenja za lice koje je počinilo višestruko ubistvo, saopštio je da je Zaštitnik prije godinu i po uputio Preporuku sa mišljenjem da se ovom licu obezbijede uslovi za obavezno psihijatrijsko liječenje u specijalnoj ustanovi. Zaštitnik ljudskih prava i sloboda Crne Gore je najavio da će uskoro dostaviti izvještaj o stanju ljudskih prava u istražnim zatvorima.

Iz **Ministarstva rada i socijalnog staranja** je saopšteno da su nakon izbijanja sukoba u bivšim jugoslovenskim republikama, u Crnu Goru pristizala lica sa područja koja su bila zahvaćena ratnim dešavanjima. Tokom 1992. godine u Crnoj Gori je boravilo 57.258 izbjeglih lica iz bivših jugoslovenskih republika. Do polovine 1993.godine ovaj broj se povećavao, nakon čega slijedi blago opadanje. Prema podacima dobijenim sa registracije iz 1996. godine, na teritoriji Crne Gore boravilo 28.338 izbjeglih lica. Nakon izbijanja sukoba na Kosovu 1998.godine, počinje pristizanje lica sa tog područja. Tokom 1999.godine slijedi nagli priliv izbjeglih i raseljenih lica. U maju iste godinje njihov broj je dostizao cifru od 130.000, što je u tom trenutku činilo četvrtinu stanovništva Crne Gore. Broj ovih lica, nakon 1999.godine, počinje da opada, tako da je u periodu 2003 – 2009. registrovano oko 24.000 raseljenih i interno raseljenih lica. Na posljednjoj preregistraciji koja je sprovedena 2009. godine u Crnoj Gori boravilo je 15 800 raseljenih i interno raseljenih lica. Svih navedenih godina Crna Gora je raseljenim i izbjeglim licima obezbjeđivala adekvatnu zaštitu. Prema bazama podataka Zavoda za zbrinjavanje izbjeglica i MUP-a, na dan 20. mart 2013.godine, u Crnoj Gori boravi 8 500 interno raseljenih lica sa Kosova i 2 689 lica iz BiH i Hrvatske. Vlada Crne Gore je 28. jula 2011. godine usvojila Strategiju za trajno rješavanje pitanja raseljenih i interno raseljenih lica u Crnoj Gori sa posebnim osvrtom na oblast Konik. Vlada je 22. decembra 2011. obrazovala Koordinacioni odbor za praćenje primjene Strategije za trajno rješavanje pitanja raseljenih i interno raseljenih lica u Crnoj Gori sa posebnim osvrtom na oblast Konik. Skupština Crne Gore donijela je 1. novembra 2011. Zakon o izmjenama i dopunama Zakona o strancima (“Službeni list CG” br. 54/11), kojim se propisuje da raseljena i interno raseljena lica zahtjev za dobijanje statusa stranca sa stalnim nastanjenjem mogu podnijeti do 31. decembra 2012. godine, a u skupštinskoj proceduri su izmjene ovog Zakona kako bi se rok produžio do 31. decembra 2013. godine. Donijeta je Uredba o načinu ostvarivanja prava raseljenih lica iz bivših jugoslovenskih republika i interno raseljenih lica sa Kosova koja borave u Crnoj Gori („Službeni list CG“, br. 45/10 i 64/11), a primjenjivaće se do 30. juna 2013. U skladu sa navedenom Uredbom raseljena lica iz bivših jugoslovenskih republika i interno raseljena lica sa Kosova koja borave u Crnoj Gori do sticanja statusa stranca sa stalnim nastanjenjem, u skladu sa Zakonom o strancima ostvaruju prava kao i crnogorski državljani. Raseljena lica iz bivših jugoslovenskih republika BiH i Hrvatska podnijela su 3 733 zahtjeva za stalno nastanjenje, od čega je 2635 riješeno. Interno raseljena lica sa Kosova su podnijela 5 333 zahtjeva, od čega je 2795 riješeno. Raseljena lica iz BiH i Hrvatske i interno raseljena lica sa Kosova su ukupno podnijela 9 066 zahtjeva za stalno nastanjenje, a ukupno je riješeno 5430. Za privremeni boravak raseljena lica iz bivših jugoslovenskih republika BiH i Hrvatska podnijela su 185 zahtjeva, od kojih je 72 riješeno, a interno raseljena lica su podnijela 180 zahtjeva za privremeni boravak, od čega je 31 riješen. Ukupno, raseljena lica iz BiH i Hrvatske i

interno raseljena lica sa Kosova podnijela su 365 zahtjeva za privremeni boravak, a ukupno je riješeno 103 zahtjeva. .

U vezi sa Kampom Konik, istaknuto je da površina Kampa Konik I iznosi 37 000 m², a površina Kampa Konik II iznosi 22 000 m². Kamp Konik I ima 38 baraka u kojima žive 202 porodice sa oko 1200 lica. U požaru koji je u julu 2012. godine izbio na Vrelima Ribničkim, uništeno je naselje Kamp Konik I. Tom prilikom je izgorjelo 29 baraka, odnosno 156 porodica sa 800 članova je ostalo bez krova nad glavom.

Vlada Crne Gore imenovala je Radnu grupu koja je sprovela procedure nabavke i postavljanja Kontejnera za stanovanje. Postavljeno je 210 kontejnera za 156 porodica- za ukupno 792 osobe. Ministarstvo unutrašnjih poslova je u saradnji sa Elektrodistribucijom Podgorica pribavilo i predalo neophodnu dokumentaciju za dobijanje elektroenergetske saglasnosti, a Elektrodistribucija Podgorica je donijela rješenje o izdavanju elektroenergetske saglasnosti. Problem koji nije obuhvaćen ovim mjerama je snadbijevanje električnom energijom devet baraka u kampu Konik I (sektor ABC), koje nijesu oštećene, a koje su iz bezbjednosno proceduralnih razloga isključeni sa elektro mreže, kao i sprovođenja procedure priključenja na električnu mrežu četiri sanitarna bloka čija je rekonstrukcija u toku.

Kamp Konik II ima 56 baraka, 360 porodica sa ukupno 1387 lica. U kampovima živi 87 lica koja nemaju raseljenički status, a žive u srodničkim odnosima sa interno raseljenim licima. Naglasila je da je Ministarstvo rada i socijalnog staranja korisnik projekta IPA 2011 „Identifikovanje trajnih rješenja za interno raseljena lica i stanovnike Kampa na Koniku“ čiji je cilj obezbjeđivanje trajnih i održivih rješenja za pripadnike RAE populacije i ostala interno raseljena lica koja žele da se integrišu u Crnoj Gori ili da iskoriste pravo na dobrovoljni povratak u zemlju porijekla. Projekat sadrži sljedeće komponente: izgradnja 90 stambenih jedinica i izgradnja višenamjenskog centra, socijalna integracija, tehnička pomoć i dobrovoljni povratak. Vrijednost ovog projekta je 3.000.000 miliona €. Iz izvora EU (IPA sredstva) obezbijediće se 2,5 miliona €, dok kofinansiranje Vlade Crne Gore iznosi 15% kontribucije EU. Takođe, istakla je da će kroz Projekat Regionalnog stambenog programa biti obezbijeđena realizacija 42 stambene jedinice.

Boris Raonić, predsjednik NVO „Građanska alijansa“ je čestitao Odboru za ljudska prava i slobode na ovom pristupu i sjednici organizovanoj radi razmatranja Preporuka sadržanih u Rezoluciji 1890 (2012) PSSE “Poštovanje dužnosti i obaveza od strane Crne Gore“, kao i na prikupljanju informacija od državnih organa o aktivnostima realizovanim u cilju ispunjavanja Preporuka. Mišljenja je da bi trebali svi društveni subjekti u Crnoj Gori da ulože dodatne napore kako bi Crna Gora postala subjekt međunarodnog prava, a ne da bude objektom monitoringa pojedinih tijela, za šta treba prvenstveno da realizuje Preporuke koje su joj upućene, u cilju dostizanja odgovarajućih demokratskih standarda. Smatra da je za formiranje Delegacije Skupštine CG trebalo imati više senzibiliteta, jer treba imenovati i žene i predstavnike opozicije koji će biti u sastavu Delegacije. Preporuka da se poveća procenat žena u Parlamentu takođe je veoma važna i apelovao je na sve da se preduzmu aktivnosti u cilju njenog ispunjavanja. Ocijenio je da je vrlo malo potrebno da se sve Preporuke realizuju. Saopštio je da bi osim integracije u crnogorsko društvo i mogućnosti povratka u zemlju porijekla, za raseljena i interno raseljena lica trebalo više aktivnosti usmjeriti na obezbjeđivanje njihovog odlaska u treće zemlje, ali da bi se Crna Gora, kao zemlja sa autoritetom, mogla boriti za takvo rješenje, neophodno je da realizuje Preporuke koje su joj upućene. U vezi sa zloupotrebom državnih resursa, ocijenio je da se na ovim izborima, to mnogo manje dešava. Izrazio je zadovoljstvo što je CPT uputio Crnoj Gori samo tri preporuke. Takođe, osvrnuo se na funkcionisanje Fonda za manjine, što je naglašeno u Rezoluciji PSSE, pa je zamolio da se preduzmu aktivnosti da se riješi problem funkcionisanja Fonda i raspodjele sredstava.

Iz **Ministarstva rada** je saopšteno da bi za odlazak u treće zemlje bilo potrebna dobrovoljna saglasnost raseljenog i interno raseljenog lica i njegovo interesovanje, a među tim licima do sada nije bilo zainteresovanih za odlazak u treće zemlje.

Zaštitnik ljudskih prava i sloboda Crne Gore je prokomentarisao ovo izlaganje i istakao da je u pitanju jasan stav Evropske unije da bi odlazak ovih lica u treće zemlje bio moguć samo ukoliko bi u Crnoj Gori bila ugrožena njihova sigurnost, dakle, ako bi bili fizički nesigurni ili ukoliko bi u zemlji porijekla bili ugroženi njihovi životi. Povratak raseljenih i interno raseljenih lica u zemlje porijekla je veoma značajan, a Crna Gora je u velikoj mjeri izašla u susret ovim licima. Ocjenjuje da su potrebni mnogo veći napor zemalja porijekla koje bi trebalo da vode računa o njihovim građanima i da im obezbijede povratak ili, da zajedno sa Crnom Gorom, učestvuju u ekonomskom zbrinjavanju ovih lica u Crnoj Gori.

Predsjednik Odbora za ljudska prava i slobode, dr Halil Duković je saopštio da problem raseljenih i interno raseljenih lica u Crnoj Gori mora da bude briga ne samo crnogorskih institucija, nego i međunarodnih, kao i institucija onih država iz kojih su ta lica došla u Crnu Goru. Takođe, istakao je da je Crna Gora učinila mnogo za sve izbjeglice samim tim što im je pružila utočište za vrijeme ratnog stanja u okruženju, ali da uprkos tome što ratnih dešavanja nema, oni i dalje ostaju u Crnoj Gori, jer je doživljavaju kao sigurnu zemlju. Mišljenja je da će se konačno naći rješenja za sve probleme raseljenih i interno raseljenih lica u Crnoj Gori, uz angažman svih navedenih subjekata.

Poslanica Snežana Jonica je saopštila da je od predstavnika nadležnih institucija očekivala konkretnije i preciznije podatke i da bi se razmatranju ovako važnih pitanja trebalo pristupiti sa višeg nivoa, uz očekivanje da će Skupština Crne Gore i Vlada ozbiljnije pristupiti ovom pitanju u narednom periodu. Konkretno korisne podatke dobila je samo od Pomoćnice ministra pravde u vezi sa Preporukama koje je CPT uputio Crnoj Gori. Mišljenja je da su ministri koji su bili pozvani na sjednicu trebali prisustvivati istoj, kao i Predsjednik Skupštine koji je bio pozvan u svojstvu Predsjednika Ustavnog odbora, jer bi se na taj način pokazala i ozbiljnost i odgovornost koju Crna Gora izražava u ispunjavanju Preporuka PSSE. Smatra da će se o ovom početni ozbiljnije razgovarati tek kada bude trebalo Parlamentarnoj skupštini Savjeta Evrope podnijeti detaljan izvještaj o urađenom. Mišljenja je da je sve informacije o tome šta je realizovano po Preporukama PSSE trebalo članovima Odbora za ljudska prava i slobode dostaviti u pisanoj formi, prije sjednice.

Kao član prethodne Delegacije Skupštine CG u PSSE, saopštila je da je učestvovala u radu na plenumu i radnim tijelima PSSE, pa je detaljno upoznata sa cijelom problematikom i istakla da su posebno važne Preporuke koje se odnose na reformu pravosuđa i izmjenu Ustava, kao i na oblast medijskih sloboda.

Podsjetila je na tačku 4 Rezolucije 1890 (2012) u kojoj PSSE pozdravlja usvajanje amandmana na Poslovnik, ali Skupština primjećuje da su prava parlamentarne opozicije u parlamentarnom kontekstu još uvijek predmet rasprave. Istakla je da Skupština apeluje na sve članove Parlamenta da rade na konstruktivan način i da poboljšaju odnose između parlamentarne većine i manjine/opozicije. U tom pogledu, naglasila je da se suočavaju sa situacijom da su zakazane tri vanredne sjednice Skupštine na zahtjev opozicije, a da predstavnici vladajuće koalicije nijesu glasali ni za predloženi dnevni red. Takođe, istakla je da je slično i sa kontrolnim saslušanjima o kojima jednom u toku redovnog zasijedanja Skupštine, odbor donosi odluku, na zahtjev jedne trećine članova odbora, ali da u praksi to drugačije funkcioniše. Podsjetila je da na tri sjednice Komiteta za monitoring nije razmotren Izvještaj o prijevremenim izborima u Crnoj Gori. Takođe, podsjetila je da je odluku o sastavu Delegacije Skupštine CG u PSSE donio Predsjednik Skupštine, a ne Kolegijum Predsjednika Skupštine. Istakla je da su u sastavu Delegacije Skupštine CG u PSSE na zasijedanju u januaru

2013. godine bila četiri muškarca, iako je jasno da treba uključiti i žene. Izrazila je ogromnu zahvalnost Misiji Crne Gore u Strazburu i ambasadori Ani Vukadinović na svoj pomoći koju pruža Delegaciji Skupštine CG u PSSE. Ocijenila je da u PSSE imaju lošu sliku o medijima i medijskim slobodama u Crnoj Gori njoj, kao i o odnosu prema novinarima, zbog čega su i date dvije Preporuke. U Eksplanatornom memorandumu navedeno je da se SNP plaši da svi oni koji su podnijeli zahtjev za državljanstvo isto neće uspjeti da dobiju. 1100 ljudi nije dobilo rješenje o državljanstvu, izbrisani su iz biračkog spiska, jer nijesu imali novca da podignu gotovo rješenje o državljanstvu. Priča o zloupotrebi državnih resursa takođe je naglašena u Eksplanatornom memorandumu. Pojedine djelove Mišljenja Venecijanske komisije o Nacrtu amandmana na Ustav Crne Gore ne bi trebalo komentarisati u negativnom kontekstu. Podsjetila je na amandmane SNP-a na Zakon o izboru odbornika i poslanika kada je pohvaljena praksa SNP-a u vezi sa zipp sistemom za zastupljenost žena na izbornim listama i u Parlamentu. Takođe, naglasila je da je važna sugestija u vezi sa jačanjem kapaciteta Ombudsmana, koji nema dovoljno ni ljudskih resursa, ni novca za obavljanje svih Zakonom utvrđenih aktivnosti. Ukazala je da sa pozicije Odbora za ljudska prava i slobode treba ukazati Vladi da se očekuje mnogo ozbiljniji pristup svim ovim pitanjima u cilju ispunjavanja Preporuka sadržanih u Rezoluciji 1890 PSSE. Ocijenila je da je potreban samo mali napor da se postigne mnogo veći ugled Crne Gore u Savjetu Evrope.

Poslanik mr Dritan Abazović je saopštio da se u svim izvještajima ponavljaju isti problemi sa kojima se država suočava, a da je potrebno vrijeme za njihovo rješavanje, jer je to proces koji traje. Navodeći da je sekretar Ministarstva unutrašnjih poslova govorio o borbi protiv korupcije, upitao je koliko je bilo procesuiranja slučajeva visoke korupcije. Istakao je da nijesu dovoljne Strategije i akcioni planovi koje Vlada i lokalne samouprave donose. Takođe, ocijenio je da se član 5 Evropske povelje o lokalnoj samoupravi ne primjenjuje. Zakon o zabrani diskriminacije, po ocjeni mnogih subjekata, je dobar, ali je podsjetio da je Odboru za ljudska prava i slobode bio podnio Predlog odluke o kontrolnom saslušanju potpredsjednika Vlade i ministra pravde, Duška Markovića i ministra za ljudska i manjinska prava, dr Suada Numanovića, povodom afere "Snimak", ali da Odbor nije podržao Predlog odluke, iako je ukazivao na mogućnost političke diskriminacije. Po Reporterima bez granica, Crna Gora u oblasti medijskih sloboda zauzima 113. mjesto. Napadi na novinare se dešavaju, ali se posao ne završava time što se daje policijska zaštita novinarima. Podsjetio je da se još ne zna ko je ubio Duška Jovanovića. Mediji se nalaze u jako lošoj situaciji, posebno komercijalni mediji koji program realizuju na manjinskim jezicima.

Predrag Sekulić, zamjena člana u Delegaciji Skupštine CG u PSSE je pozdravio ovakav metod rada Odbora za ljudska prava i slobode, smatrajući da će svi podaci značajno koristiti Delegaciji Skupštine CG u PSSE, a ispunjavanje svih Preporuka je veoma važno za postizanje većeg stepena demokratije. Kao član Ustavnog odbora, saopštio je da su članovi Ustavnog odbora „zamrzli“ rad zbog Predsjedničkih izbora u aprilu 2013. godine, a da se nada da će uskoro završiti sa radom i da će se postići ne samo 2/3 većina, već moguće i konsenzus oko predloženih rješenja. Svjestan je da će svi imati mnogo posla oko realizacije Preporuka, ali će se mnoge stvari riješiti ubrzo. Izrazio je nadu da će već na aprilskom zasijedanju PSSE biti i članovi opozicije, a da će i 30% članova Delegacije biti žene. Ocijenio je da je puno urađeno na ovom području što će se saopštiti i na Komitetu za monitoring. Takođe je ocijenjeno da će se zajedničkim zalaganjima svih nadležnih državnih organa doprinijeti ukidanju monitoringa.

Miloš Lalević iz Ministarstva kulture je saopštio da je Akcioni plan iz oblasti medija za 2011. godinu prepoznao teško stanje komercijalnih emitera. Naglasio je da se u pogledu usklađenosti medijskog zakonodavstva sa međunarodnim standaradima, u razgovoru sa

izvjestiocima PSSE, nijesu date preporuke koje bi se odnosile na neophodnost izmjene postojećeg zakonodavstva u ovoj oblasti.

Dragan Pejanović, sekretar Ministarstva unutrašnjih poslova, je saopštio da je na sjednici iznosio samo činjenice, a njihov zadatak je da primjenju zakone koje Skupština donosi. Primjedbe koje je saopštila poslanica Jonica, a odnose se na regulisanje crnogorskog državljanstva, treba dodatno regulisati Zakonom o administrativnim taksama. U vezi sa izlaganjem poslanika Abazovića, saopštio je da je dosta urađeno na planu unapređenja lokalne samouprave. U vezi sa napadima na novinare, saopštio je da preduzimaju brojne aktivnosti na prevenciji krivičnih djela, kao i na njihovom rješavanju kada se dogode. U vezi sa borbom protiv korupcije i organizovanog kriminala, istakao je da se takođe preduzimaju aktivnosti, a gdje god ima elemenata koji mogu tužiocu da budu osnov za postupanje preduzimaju sve neophodne radnje.

Zaštitnik ljudskih prava i sloboda Crne Gore Šučko Baković je podsjetio da nije saopštio da su u potpunosti obezbijeđeni neophodni administrativni kapaciteti institucije Zaštitnika. U sektoru prevencije torture su tri savjetnika i zamjenik, a nada se da će Budžetom za narednu godinu obezbijediti sredstva za još jedno mjesto. Sektor za zaštitu od diskriminacije ima sad dva savjetnika, nakon Predsjedničkih izbora će biti konkurs za još jednog, a sistematizacijom su utvrđena četiri.

Poslanica Snežana Jonica je saopštila da je glavni problem sa kojim se Crna Gora suočava implementacija usvojenih zakona, pa i zakona koji se tiču medija, a podsjetila je da su brojne kritike u PSSE bile na račun medijskih sloboda i odnosa prema novinarima u Crnoj Gori. Podsjetila je da se mnogi u Crnoj Gori suočavaju sa problemima oko dobijanja crnogorskog državljanstva i da bi se trebalo ozbiljno razmisliti o tome zašto postoji značajan broj ljudi kojima su rješenja gotova, ali zbog nedostatka novca ga ne mogu podići i imamo situaciju da imaju rješenje, a nemaju državljanstvo. Takođe, podsjetila je da je 14 opština u Crnoj Gori koristilo sredstva Egalizacionog fonda, što dovoljno govori u kojem je stanju lokalna uprava. Podsjetila je da je Socijalistička narodna partija predlagala osnivanje posebnog Odbora za predstavke i pritužbe, u sklopu izmjena Poslovnika, a prije par dana na Konferenciji u organizaciji Bundestaga i MANS-a Generalni sekretar Skupštine Crne Gore je saopštio da je to dobro rješenje, što govori da se brojni predlozi SNP-a prihvataju, ali tek nakon proteka određenog vremenskog perioda.

Predsjednik Odbora dr Halil Duković je saopštio da je i prilikom nedavne posjete Odbora za ljudska prava i slobode Hrvatskom saboru saopšteno da je njihov Odbor za predstavke i pritužbe jedini odbor u čijem radu postoje problemi i da je dobro što je Odbor za ljudska prava i slobode donio Zaključak da predstavke i pritužbe građana prosleđuje instituciji Zaštitnika ljudskih prava i sloboda Crne Gore. U vezi sa izlaganjem poslanika Abazovića, saopštio je da Odbor nije podržao njegov predlog za održavanje kontrolnog saslušanja, jer to nije bilo u skladu sa, Poslovnikom Skupštine Crne Gore, utvrđenom nadležnošću ovog Odbora i da je ta materija u nadležnosti Odbora za politički sistem, pravosuđe i upravu.

**ZAPISNIK SAČINILA
SEKRETAR ODBORA**
Slava Burić

PREDSJEDNIK ODBORA
dr Halil Duković